

THEO S O F I A

nr 6 • december 2009 • jaargang 110

In dit nummer:

De olifant en de mier • Radha Burnier
Geroepen door het Wereldhart • Wies Kuiper
De Stem van de Stilte: de wereld achter het werk • Ingmar de Boer
Het ontwerp van het leven • Sharmila S. Parulkar
Waarom de keuze op Adyar is gevallen • Pedro Oliveiro
Kosmische evolutie
Wie waren... De Boissevains

Vrijheid van denken

De Theosophical Society heeft zich wijd en zijd over de wereld verspreid en leden van alle religies zijn en worden er lid van zonder dat ze de specifieke dogma's, leringen en geloofsovertuigingen van hun eigen geloof opgeven. Daarom is het wenselijk het feit te benadrukken dat er geen enkele lering, geen enkele mening is, door wie ook onderwezen of gekoesterd, die in enig opzicht voor enig lid van de Vereniging bindend is, dat er geen lering, mening is die niet vrijelijk door enig lid mag worden aangenomen of verworpen. Instemming met haar drie doeleinden is de enige voorwaarde voor lidmaatschap.

Geen leraar of schrijver, van H.P. Blavatsky tot nu toe, heeft enige autoriteit om zijn leringen of opvattingen op te leggen aan leden. Elk lid heeft evenveel recht om zich te verbinden aan elke school van denken welke hij/zij wenst te kiezen, maar hij/zij heeft geen recht om die keuze aan een ander op te dringen.

Noch een kandidaat voor enig werk, noch enige stemgerechtigde kan onverkiesbaar worden gemaakt of het stemrecht verliezen wegens enige opvatting die hij/zij heeft of wegens het lid zijn van een school van denken waartoe hij/zij zou behoren. Meningingen of opvattingen geven geen recht op voorrechten en kunnen evenmin aanleiding zijn om strafmaatregelen te nemen.

De leden van de 'General Council' vragen elk lid van de Theosophical Society ernstig om deze fundamentele principes van de Theosophical Society te verdedigen, te handhaven en ernaar te handelen, en ook onbevreesd zijn eigen recht te doen gelden op vrijheid van denken en van meningsuiting, binnen de grenzen van hoffelijkheid en rekening houdend met anderen.

THEOSOFIA

Jaargang 110 nummer 6, december 2009
Tweemaandelijks tijdschrift van de
Theosofische Vereniging in Nederland
ISSN 0040-5868

Redactie:

Anne Myrthe Iken,
Elly Kooijman,
Els Rijneker (hoofdred.)
Peter J. Smit

Secretariaat redactie:

Tolstraat 154,
1074 VM Amsterdam

Abonnementen:

Nederland en België voor
2009: € 25,-
Daarbuiten worden verzendkosten extra in rekening gebracht. Administratiekosten bij herinnering bedragen € 5,-
Losse nummers € 4,25
excl. evt verzendkosten.

Zetwerk:

Willy van Vledder
Omslag en kleur:
Richard van Dijk
Druk: A-D Druk bv / Zeist

© 2009

Theosofische Vereniging in
Nederland / Amsterdam

Inhoud

De olifant en de mier Radha Burnier	223
Geroepen door het Wereldhart Wies Kuiper	227
De Stem van de Stille: de wereld achter het werk Deel III, de oorsprong van de Stem Ingmar de Boer	232
Het ontwerp van het leven Sharmila S. Parulkar	241
Waarom de keuze op Adyar is gevallen Pedro Oliveira	244
Kosmische evolutie	249
Wie waren... De Boissevains	251
Boek & periodiek	254
Verenigingsnieuws	256
Adressen Theosofische Vereniging	259

Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd en/of openbaar
worden gemaakt door middel van
druk, fotokopie, of op enig andere
wijze, zonder voorafgaande
toestemming van de uitgever.

De Theosofische Vereniging is niet verantwoordelijk voor
enigerlei mening in dit tijdschrift tot uiting
gebracht, tenzij vervat in een officieel document.

The Theosophical Society

De Theosophical Society (waarvan de Theosofische Vereniging in Nederland de Nederlandse afdeling is) is op 17 november 1875 te New York opgericht door H.P. Blavatsky, H.S. Olcott en anderen. Zij heeft haar internationale hoofdkwartier te Adyar, Chennai, India en 49 afdelingen over de gehele wereld.

De Theosophical Society bestaat uit studenten die bij eender welke religie aangesloten kunnen zijn of bij geen enkele. De leden hebben met elkaar gemeen dat ze de drie doeleinden van de vereniging (zie achterkant omslag) onderschrijven, dat ze religieuze tegenstellingen willen oplossen, dat ze mensen van goede wil bijeen willen brengen ongeacht hun religieuze overtuiging en dat zij religieuze waarheden willen bestuderen en de resultaten van die studie met anderen willen delen. Zij zijn niet door een gemeenschappelijk geloof met elkaar verbonden, maar door het gezamenlijk zoeken en streven naar Waarheid. Zij zijn van mening dat Waarheid gevonden kan worden door studie, door reflectie, door zuiverheid van leven en door toegewijd te zijn aan hoge idealen. Zij zien de Waarheid als dat wat de moeite waard is om naar te streven, niet als een dogma opgelegd door een autoriteit. Zij vinden dat een overtuiging het resultaat zou moeten zijn van individuele studie of intuïtie, en niet daaraan vooraf zou moeten gaan, en gebaseerd zou moeten zijn op kennis, niet op aannames. Zij zijn tolerant jegens allen, ook jegens hen die intolerant zijn, niet als een voorrecht om te verlenen, maar omdat ze dat als hun plicht beschouwen.

Zij trachten onwetendheid weg te nemen in plaats van deze af te straffen. Zij zien elke religie als een uitdrukking van de Goddelijke Wijsheid. Zij geven er de voorkeur aan om religies te bestuderen in plaats van deze te veroordelen, om Goddelijke Wijsheid in praktijk te brengen in plaats van mensen ertoe te bekeren. Zoals Waarheid het doel is, is Vrede het wachtwoord.

Theosofie is de belichaming van waarheden die aan de basis liggen van elke religie en waarop geen enkele godsdienst het alleenrecht kan doen gelden. Theosofie biedt een filosofie die het leven begrijpelijk maakt en die laat zien dat de evolutie geleid wordt door rechtvaardigheid en liefde. Zij geeft de dood haar juiste plek, als een steeds terugkerende gebeurtenis die de poort opent naar een voller en stralender bestaan in een leven dat geen einde heeft. Theosofie geeft de wereld de Wetenschap van de Geest terug, door de mens te leren de Geest te zien als zijn werkelijk zelf en zijn denkvermogen en het lichaam als de dienaren daarvan. Theosofie verheldert de geschriften en leringen van religies door hun verborgen betekenis te ontsluiten, en aldus de juistheid ervan aan het denkvermogen aan te tonen zoals de gegrondheid ervan altijd bewezen is in de ogen van de intuïtie.

Leden van de Theosofische Vereniging bestuderen deze waarheden en theosofen trachten ernaar te leven. Iedereen die bereid is te studeren, tolerant te zijn, naar het hoogste te streven en volhardend te werken, is welkom als lid. Het is aan elk lid zelf om een ware theosoof te worden.

De olifant en de mier

– Radha Burnier

In het heilige boek van de Sikhs (de *Guru Granth Sahib*), zijn veel interessante beweringen van Goeroe Nanak en zijn opvolgers te vinden. Een daarvan is: *God is als suiker die over de aarde is uitgestrooid. Een grote olifant kan die niet oppakken, maar kleine mieren kunnen dat wel. Als we ernaar streven grote olifanten te zijn, missen we de zoetheid van het leven op aarde, die alleen door een eenvoudig mens kan worden ervaren en genoten.*

Een mens die zijn denken op wereldse zaken gericht houdt kan niet eenvoudig zijn – behalve in de betekenis van saai, naïef of onderontwikkeld. Het denkvermogen wordt pas echt eenvoudig als het vrij is van de turbulente en gecompliceerde emoties en gedachten die door egocentrisme ontstaan; deze komen voort uit zelfzuchtige en materialistische doelstellingen en waarden. Eenvoud is geen kwestie van weinig kleding bezitten of in een hutje of onder de blote hemel wonen. Eenvoud vind je bij een denkvermogen dat zich niet verliest in dingen die niet essentieel zijn.

Wanneer we op onszelf gericht zijn, hebben we de neiging de meeste dingen op onszelf te betrekken. We zien motieven in andermans woorden en veronderstellen dat zij wel over ons zullen praten. Omdat de wereld zegt dat we boven anderen moeten uitstijgen, laten we toe dat angst, woede en ontevredenheid als een kankergezwel in ons voortwoekeren. Een eenvoudige en onbekommerde geest is echter helder en vredig en wordt niet meer vertroebeld door vroegere emoties en gedachten die door eigenbelang en

ik-gerichtheid ontstonden. Daarom onderwezen grote leraren dat het niet alleen nodig is om eenvoudig te leven, maar ook om innerlijk eenvoudig te zijn. Ook gaven ze diepe waarheden vaak in simpele woorden weer, in metaforen en gelijkenissen die het hart van hun toehoorders raakten. Thomas à Kempis schreef: *'Hoe meer iemand met zijn innerlijk zelf verbonden is en hoe meer hij innerlijk eenvoudig is geworden, des te meer diepere dingen kan hij moeiteloos begrijpen ...'*

Wanneer we mediteren over het goddelijke element dat in het hart van alle leven aanwezig is, komt het denken dichterbij de waarheid en wordt vrij, kalm en helder.

In de *Yoga-Sutra's* wordt het Pranava of heilige OM uitgesproken om Íswara voor te stellen, de realiteit die aan de openbaring ten grondslag ligt, de suiker die de aarde zoet maakt. Naar gezegd wordt kan althans in het begin het herhalen van de lettergreep of klank die dit voorstelt, namelijk OM, helpen om op deze werkelijkheid te mediteren. Deze *japa* of meditatie wordt in sommige spirituele tradities, zoals die van de Sikhs, benadrukt. De gecompliceerde mens, die dit alles te simpel vindt, heeft echter theorieën en conventies bedacht over hoe vaak de goddelijke naam zou moeten worden uitgesproken, door wie, wanneer, enzovoort. De herhaling of *japa* is zo een formaliteit geworden en niet iets dat de ervaring oproept van de heiligheid van het bestaan, die door de zieners van de *Upanishads* 'de Waarheid der waarheden' wordt genoemd.

Laten we ons nog eens realiseren dat de goddelijke substantie alles door-dringt, net als de suiker die met de aarde vermengd is. Laat het wereldse denken, betoverd door een beeld van zichzelf als het centrum van het (levens)toneel, of tenminste een deel daarvan, ons niet misleiden. Zwak als we zijn, worden we gemakkelijk afgeleid en in verwarring gebracht. Oefeningen als het uitspreken van een heilige naam of spreuk en het lezen van spirituele lectuur zijn hulpmiddelen, bedoeld om ons eraan te herinneren dat de grootsheid van het leven onzichtbaar aanwezig is in de harten van alle levende wezens, zoals 'de room in de melk'.

Śrī Kṛishna zegt in de *Gītā* 'Ik ben het leven in alle schepselen'. En zij die weten zeggen met Nanak: *Ik voel me gelukkig bij het slapen en het ontwaken, ik leef elke dag gelukkig zonder zorgen of angst*, wat hetzelfde is als de uitspraak van Jezus: *'Mijn juk is gemakkelijk en mijn last is licht'*. Waar het Werkelijke aanwezig is, verdwijnen angst en vrees. Alleen een denkvermogen dat niet vooringenomen is of belast met ambitie, maar eenvoudig, begint het Werkelijke eerst te voelen en later te kennen. Waarom laten we toe dat we gekweld worden door onbeduidende zaken? Woorden komen zomaar uit onze mond rollen zonder dat we ze werkelijk menen. Waarom vinden we anderen die ook dingen zeggen die ze niet menen onsympathiek? Kunnen we niet uitstijgen boven de onrust binnen en buiten ons? Wanneer we mediteren over het goddelijke element dat in het hart van alle leven aanwezig is, zoals de mier die de suiker op de aarde kan proeven, komt het denken dichterbij de waarheid en wordt vrij, kalm en helder.

Waarheen zijn we op weg?

J. Krishnamurti legt in de volgende passage van *Krishnamurti to himself* uit dat er, wanneer er een goede relatie met de natuur bestaat, geen daden van geweld plaats zullen vinden: *Het is merkwaardig dat we zo weinig contact met de natuur hebben, met de insecten, de springende kikker en de uil die krast tussen de heuvels, roepend naar zijn partner... Als we een diepe blijvende verwantschap met de natuur tot stand kunnen brengen, zouden we nooit een dier kunnen doden om hem smakelijk op te eten, we zouden een aap, hond, proefkonijn nooit kwaad kunnen doen of er vivisectie op plegen voor ons welzijn. We zouden andere wegen vinden... om onze lichamen gezond te maken.*

Naarmate de jaren verstrijken gaan steeds meer mensen dicht bij elkaar in steden wonen en raken zo hun contact met de natuur kwijt. Dit zou een van de redenen kunnen zijn waarom mensen zo gemakkelijk doden en zo wordt een nieuwe cultuur van geweld en moord gevestigd. We kunnen tegenwoordig bijna geen bladzijde van een krant of nieuwsblad opslaan zonder te lezen over bloedbaden die steeds maar doorgaan en die door de aard van vernietigingswapens gemakkelijk worden gemaakt.

Door de jacht is de populatie van de leeuw in geheel Afrika gereduceerd. Van 50.000 een aantal jaren terug is het aantal in 2001 tot 15.000 teruggebracht. In India is de prachtige Bengaalse tijger door de jacht bijna uitgeroeid. Rijke mensen betalen zo'n 30.000 US \$ per keer om een leeuw te doden. Het egostrelende gevoel van voldoening bij de trofee van een leeuw met dikke manen wordt verworven door volwassen mannelijke leeuwen te offeren; deze vormen bij voorkeur het

doel. Ook worden er leeuwen in gevangenschap grootgebracht en voor grote bedragen aan jagers verkocht als gemakkelijk doelwit, om hun trots te verhogen en de zakken van de organisator van safari's te spekken. Botswana stond toe dat er vijftig leeuwen per jaar werden gedood binnen zijn nauwe territoriale grenzen, totdat het schieten van volwassen mannetjesdieren begon te resulteren in de degeneratie van de soort; toen werd het verboden. Het is bekend dat een vroegere president van de VS, George Bush Sr. en andere leden van de Internationale Safari Club druk op de autoriteiten van Botswana hebben uitgeoefend om het verbod op te heffen. Ironisch genoeg noemt de bovengenoemde safariclub zich 'een charitatieve club van conservatieve jagers' en in Engeland hebben jagers zich in groten getale bij de 'club om wreedheid tegen dieren te voorkomen' aangesloten, met het doel deze te ondermijnen!

Tenslotte werd in Den Haag mevrouw B. Plavsic, een vooraanstaand politicus, aangeklaagd wegens het aanzetten tot en het door de vingers zien van de systematische etnische zuiveringen van Bosnische moslims en Kroaten. In het verslag staat dat ze moslims als genetisch misvormd heeft beschreven. Een etiket is voldoende om moorden te plegen. Zo gauw levende wezens worden betiteld als de klasse van genetisch misvormden, of als ze het etiket van ongedierte of alleen maar van gedierte (opgeplakt) krijgen, is de basis gelegd voor het uitvagen van hun bestaan.

De jacht op dieren traint de mens in het zonder aarzelingen of scrupules doden. Naar schatting zijn er in de VS in de laatste vijftien jaar een half miljoen moorden gepleegd. Ondanks het

feit dat 19 van de 50 staten tegen de doodstraf zijn, zijn er vele honderden moordenaars geëxecuteerd. Verschillen executies van andere soorten van moord omdat ze het stempel van goedkeuring van de staat hebben? Indertijd voerde een vrouw bij de executie van Timothy McVeigh juichend een dans in haar trouwjurk uit.

Er zijn in de Kongo vele miljoenen mensen gestorven in de moorddadige oorlog die het land heeft verwoest. Maar deze miljoenen zijn nog maar een klein deel van het enorme aantal mensen dat in Soedan, Siëra Leone, Biafra, Bosnië en andere gebieden is afgeslacht. Recente publicaties over het leven in China laten zien hoe in de

vorige eeuw talloze miljoenen in dat land werden gedood, alleen al door de krijgsheren, de strijdkrachten van Japan, de Kuomintang en Mao's cohorten.

Kunnen we in die omstandigheden zelf trots zijn op onze vooruitgang? *'Als het zout zijn smaak verloren heeft, waarmee moeten we dan zouten?'*

Wanneer de mensheid groeit naar onmenselijkheid, zoals zij lijkt te doen, zal het menselijk ras dan, ondanks het feit dat er mensen zijn die meedogend, vriendelijk en goed zijn, evolueren of degenereren?

Uit: *The Theosophist*, juli 2001

Vertaling: Corrie Blaak

*Het hoofdbestuur
van de
Theosofische Vereniging
in Nederland
wenst alle leden, abonnees
en lezers van Theosofia
een inspirerend 2010 toe.*

Geroepen door het Wereldhart

– Wies Kuiper

Wie bent U werkelijk?

**Mijn angstige vraag, liefste,
wie bent u werkelijk?
Ik ben der waarheidsgrond,
eeuwig en onvergankelijk.
Ik ben de oerbron
van alles wat je kent,
de oerklank van ieder woord
dat je spreekt,
onaangetast, door der tijden heen.
Geen ruimte omsluit mij.
In 't ongeopenbaarde wortelt diep
mijn zijn,
en toch ben ik hier, dicht, vlak bij u.**

**Bent u alleen, vraag ik onomwonden?
Ik ben met al wat is verbonden,
vervlochten met aller werelden
wijsheid.
Tegelijk harmonie, kracht en liefde die,
Omdat ik een er mee ben,
zich altijd vernieuwen,
en ze in een eeuwig worden
geboren doet zijn.
Ik ben Aipolos, herder van mijn kudde.
En iedere kudde is deel van mij
en toch ben ik geheel ikzelf.**

Anoniem

De titel van dit symposium geeft al aan dat we het vandaag over iets bijzonders gaan hebben, iets mystieks misschien wel. Het bovenvermelde gedicht staat daar niet voor niets; naar mijn idee is het bedoeld om de sfeer van dit symposium al vanaf het begin te actualiseren.

Toch is het niet voor iedereen meteen duidelijk wat er met het ‘Wereldhart’ bedoeld wordt, en weet ik het, in alle diepte, eigenlijk zelf wel? Hoe weet je dat je geroepen wordt als je niet weet dat het er is, als je haar taal niet verstaat? Ja, ik maak het wereldhart maar even vrouwelijk en spreek over “haar”, maar eigenlijk is het androgyn of dat zou het in mijn beleving moeten zijn: die plaats waar de tegendelen worden opgeheven, waar de dualiteit tot een eenheid wordt.

In het gnostisch evangelie van Philippus, waarvan een deel duidelijk Valentiniaans is en andere delen weer meer lijken te stoelen op de oude hindoe-filosofie, wordt dit zo prachtig omschreven in de symboliek van het

Wies Kuiper was jarenlang lid van het hoofdbestuur van de TVN, van 2002 tot september 2009 als voorzitter. Deze lezing gaf zij op 23 mei 2009 in het conferentieoord Renova in Bilthoven bij het symposium met bovengenoemde titel.

bruidsvertrek, het symbool van de bruiloft tussen de lagere en de hogere natuur van de mens, ofwel tussen zijn lager zelf en zijn Hoger Zelf.

Wat kan de theosofie bijdragen tot een beter begrip van wat in deze titel bedoeld wordt, en meer nog, wat kan de theosofische filosofie bijdragen aan het leren horen en verstaan van die roep. Want dit is voor ieder van ons, als sprekers op dit symposium, de opdracht: wat kunnen wij bieden aan de mensheid?

**Voordat ons innerlijk oor kan horen
en verstaan moet men zich dus
volkomen afwenden
van de uiterlijke wereld.**

In de media wordt steeds gesproken van een ecologische crisis en men wil daar, vanuit menselijk gezichtspunt, van alles aan doen. Het is echter belangrijk te beseffen dat wij vanuit de geestkern van de aarde, van de wereld, misschien zelfs vanuit de kosmische gedachte, zouden moeten werken. Dat is het heikele punt: hoe weten wij, hoe kennen wij die gedachte? Het zou toch een eerste vereiste moeten zijn dat we zouden luisteren naar wat de patiënt, de aarde, als levende entiteit vanuit haar diepe geestelijke kern ons hierover kan leren.

Theosofen zijn gravers, zoekers naar waarheid, waarmee de geestelijke of goddelijke kern der dingen bedoeld wordt. We weten dat er eigenlijk maar één patroon is voor al het bestaande, van het allerkleinste tot hele sterrenstelsels, en ook wij mensen zijn naar dit patroon gevormd.

Daarom is het het eenvoudigst om eerst bij de mens te beginnen en trach-

ten te achterhalen wie of wat de mens in essentie is. Dan ken je het patroon en kun je de lijnen leggen die nodig zijn om die verbinding tot stand te brengen. Dat lijkt heel technisch, maar ook hier geldt de oude Hermetische wet: Zo boven zo beneden, zo binnen zo buiten. Een chirurg moet immers ook weten hoe het zenuwstelsel in elkaar zit en waar hij wel of niet verbindingen kan maken, zodat het geheel weer functioneert.

Wie of wat is de mens?

In de meeste godsdiensten is men gewend aan de bewering dat de mens een ziel en een geest heeft. In de theosofie zegt men dat de mens geest IS en dat hij een ziel en ook een lichaam HEEFT. Het mensbeeld in de theosofie is zevenvoudig. Dat lijkt ingewikkeld, maar het verduidelijkt waarom die roep van het wereldhart niet luid en duidelijk weerklinkt. Laten wij het patroon van de mens, wat hetzelfde is als het patroon van de gehele schepping, nu eerst eens bekijken. De mens heeft een stoffelijk of fysiek lichaam dat hier nu in de zaal op een stoel zit; hij heeft een etherisch of levenslichaam; een astraal lichaam of lichaam van gevoelens en emoties; een mentaal lichaam dat kan denken en dat zorgt dat het “hebben” in deze wereld goed voor elkaar komt, dat gericht is op de wensen van het fysieke lichaam, maar zeker ook op die van het gevoels- of emotie-lichaam. In dit deel van het mens-zijn stopt men de meeste energie, of liever gezegd, dit deel van de mens vraagt de meeste energie, de meeste aandacht, meer dan 90% van alle tijd. Maar er is aan dat mentale lichaam ook nog een andere kant, een kant die gericht is op de innerlijke kern, op het ZIJN. Tussen die twee

delen van het mentale lichaam zit een soort scheidslijn of vlies. Die beide kanten van dat mentale lichaam lijken elkaar niet te verstaan, daar zit als het ware een los contact. Vervolgens heeft de mens een buddhisch lichaam of een lichaam van intuïtie, waarna je ten slotte komt bij de kern zelf, het atmisch lichaam. Via het buddisch lichaam is de mens één met alle levende wezens, via het atmisch lichaam is hij één met HET LEVEN zelf.

Je zou je kunnen voorstellen dat we met het Wereldhart het hoogste kosmische principe bedoelen. Via de kern van de mens, zijn atmische principe, is de mens daarmee verbonden en kan als zodanig natuurlijk die roep horen en verstaan, want er is een directe lijn van het Wereldhart naar het mensenhart, naar zijn hoogste gebieden. Die roep wordt echter door de blokkade in het denkvermogen die ik noemde vaak gestoord, of verstoord, zodat de ware boodschap niet overkomt. Soms wordt dit benoemd als het verschil tussen het weten met het hoofd of met het hart. Er zit zoveel “ruis” op het kanaal dat je een goed filter nodig hebt om die stem te voorschijn te halen. Vaak zijn we veel te druk met het dagelijks leven, zodat we, als er al soms iets doorkomt, dit gauw met “nu even niet” wegduwen.

Toch is het “het denken” dat de richting moet aangeven waar onze belangstelling naar uitgaat. Is het aardgericht, naar de materie, of is het gericht naar de geest, naar het mysterie? Het is het denkvermogen dat de wissel op het spoor moet omzetten, dat de innerlijke schakel tussen het lager en het hoger bewustzijn zelf moet omzetten.

De roep van het wereldhart zit op een hoge frequentie en die moet als het ware getransformeerd worden naar

een lagere frequentie, vóórdát het door het menselijk oor gehoord kan worden. Er is een innerlijke schakel mogelijk tussen die beide gebieden, in het Sanskriet het antahkarana genoemd. Hoe maken we in onszelf de lijn open, zodat we in contact met het Wereldhart kunnen komen?

In ‘*De Stem van de Stilte*’, het eerste fragment uit het boek der Gulden Voorschriften, vertaald en van aantekeningen voorzien door mevrouw H.P. Blavatsky, staat: *Hij die de stem van Nada, ‘het Geluidloze Geluid’ zou willen horen en begrijpen, moet leren wat de aard van Dharana is* (vertaling uit *Drie Wegen, één Pad*, UTVN). Dharana is de diepe en volkomen concentratie van het denken op een innerlijk begrip, en tegelijk een zich volkomen afkeren van de uiterlijke wereld.

Voordat ons innerlijk oor kan horen en verstaan moet men zich dus volkomen afwenden van de uiterlijke wereld. Dat klinkt heel mooi, maar hoe doe je dat: als je het probeert blijkt de mens een soort duikelaartje te zijn, als je even de spanning eraf haalt schiet hij weer terug in zijn oude stand. Iedere groep die hier vertegenwoordigd is biedt hiervoor zijn eigen werkwijze. De werkwijze die de theosofie aanbiedt is: studie, meditatie en werk.

De werkwijze die de theosofie aanbiedt is: studie, meditatie en werk.

Dat lijkt eenvoudig, studie mogelijkheden zijn er in overvloed, met complete evolutieschema’s bijvoorbeeld, maar ook van Plato tot Plotinus, van Valentinus tot Hermes en schrijvers van de oude Veda’s, de *Bhagavad Gita* en de *Upanishads*. In onze doelstellin-

gen staat ‘vergelijkende studie van godsdienst, wijsbegeerte en wetenschap’. Het bestuderen zou een enorme kennis kunnen geven, maar het verzamelen van kennis is niet het doel. Door diep in deze godsdiensten of filosofieën te graven, kun je komen tot een begrip van eenheid in al deze dingen, tot het weten dat ze in de kern allemaal aan hetzelfde raken. In de Kabbala zegt men: “*Als je vat wilt krijgen op het onzichtbare moet je zo diep mogelijk doordringen in het zichtbare*”. En een Nederlandse dichteres, vooral van kleine gedichtjes en one-liners, Phil Bosman, zegt: *Als je de hemel wilt bestormen moet je een aanloop op aarde nemen*. Valentinus, een gnosticus uit het begin van de tweede eeuw van onze jaartelling zegt: *Zelfkennis is Godsken-nis*. Het gaat niet om intellectuele kennis, maar om kennis van het hart. Met die zelfkennis wordt het kennen van het eigen inwonende hoogste beginsel bedoeld, het atmische gebied, waarin de mens één is met, of raakt aan, het Leven zelf, ofwel het Wereldhart.

De stem van de stilte, de roep van het wereldhart, zal je vervullen met liefde, met een intense innerlijke blijheid, met een gevoel van eenheid met alles en allen.

Het is belangrijk zich te realiseren dat de fysieke hersenen gemaakt zijn om te functioneren in het “waakbewustzijn” waar gewone intellectuele zaken langs gebaande wegen verlopen. Als we ons echter op het gebied van de esoterie begeven, dan hebben we andere hersenpaden nodig en die zullen we eerst zelf, door oefening, moeten aanleggen. Mevrouw H.P. Blavatsky

spreekt dan over het *tot stand brengen van een andere orde in de kleine levens in de hersencellen*.

Zo komen we geleidelijk tot de meditatie. Grofweg gezegd is meditatie bedoeld om een leegte of stilte in het denken te doen ontstaan; een situatie waarin het lawaai van onze dagelijkse hersenactiviteit tot rust komt, tot harmonie komt, zodat, als het uiterlijke oor niet zo overbelast is, het innerlijke oor de kans krijgt te luisteren, te horen en te verstaan. Hiervoor zijn vele yoga- en meditatieoefeningen voorhanden. Er is veel literatuur over de verschillende vormen van yoga en meditatie. In het al eerder genoemde boek *De Stem van de Stilte* geeft H.P. Blavatsky op niet mis te verstane wijze aan hoe je in het leven moet staan, vóór je die stem kunt horen: *Teneinde kenner van het Al-Zelf te worden moet gij eerst kenner zijn van het Zelf. Om tot de kennis van dat Zelf te komen moet gij het zelf aan het niet-zelf overgeven, zijn aan niet-zijn*. Ook in de *Bhagavad Gita*, een onderdeel van het Indiase epos de Mahabharata wordt hierover gesproken. Toch zijn er ook gevaren verbonden aan dit proberen te luisteren naar een innerlijke stem. Zo staat bijvoorbeeld in vers 35 van hoofdstuk 4 van de *Bhagavad Gita* dat het vaak gebeurt dat de leerling de roep van de ongezuiverde emoties of verlangens houdt voor de stem van de intuïtie. Wanneer weet je nu of het de stem van de stilte of de roep van het wereldhart is? Ik denk dat er een paar kwaliteiten benoembaar zijn. Die stem zal je vervullen met liefde, met een intense innerlijke blijheid, met een gevoel van eenheid met alles en allen.

Dan hebben we het nog niet gehad over werk, werk ten behoeve van alle levende schepselen natuurlijk, wetend

dat je een onderdeel van dat geheel bent, maar ook werk voor en aan jezelf, dat werk dat bedoeld wordt als voorbereiding om die stem te kunnen horen.

In deze opgave zitten vele valkuilen. Deze zijn prachtig verwoord in het boekje *Aan de Voeten van de Meester*, het eerste werkje van J.J. Krishnamurti waarin benadrukt wordt dat we goed moeten kijken naar de eigen motivatie voordat men iets voor een ander doet. Doe je dat om op een voetstuk gezet te worden? Nu, daar kun je alleen maar vanaf vallen! Soms gebeurt het dat de ander door jouw goede daden afhankelijk van je wordt en daardoor zijn eigen zelfstandigheid opgeeft, wat óók niet de bedoeling kan zijn. Allereerst zou je kunnen onderzoeken van waaruit deze drang om te helpen of goed te doen eigenlijk stamt; komt het uit je ego, je ikje, of is het puur, ego-loos mededogen? Het lijkt zo gemakkelijk, maar wij zijn in staat om onszelf hiermee goed voor de gek te houden!

In korte lijnen heb ik getracht aan te geven hoe je in jezelf een zuiver kanaal

kunt ontwikkelen waardoor je in staat bent die roep van het Wereldhart te kunnen horen en verstaan, niet als zomaar iets dat voortkomt uit het eigen onderbewustzijn. Daarom is onderscheidingsvermogen de eerste stap op weg hiernaartoe. Natuurlijk zullen wij op onze weg vergissingen maken, we laten ons gemakkelijk op een zijpad brengen en we zijn vaak liever lui dan moe dan dat we onophoudelijk proberen de weg vrij te houden zodat het contact door kan komen. Op den duur zullen wij echter voldoende geoefend zijn om te durven vertrouwen op ons innerlijke vermogen om onderscheid te maken en daardoor met vreugde de roep van het Wereldhart in ons te horen klinken. Pas dan zijn wij inzetbaar als instrument van datzelfde wereldhart. Want het is niet voldoende de roep te horen, maar we moeten er ook naar handelen, om zodoende de mensheid en dus ook onszelf een leidraad te bieden om de schepping tot volmaaktheid te voeren.

Het Universeel Principe is inderdaad
te realiseren door een bewustzijn
dat volmaakt vrij is van elk mogelijk vooroordeel
betreffende wat dan ook
en geheel en al openstaat.

N. Sri Ram, De diepere zin van het leven

De Stem van de Stilte: de wereld achter het werk

deel III: de oorsprong van de Stem

– Ingmar de Boer

Dit is het laatste deel van een artikel in drie delen naar aanleiding van het feit dat 120 jaar geleden *De Stem van de Stilte* geschreven werd.

De auteur is sinds 1989 lid van de TVN en heeft ongeveer 18 jaar lang deelgenomen in de Rotterdamse loge, waarvan geruime tijd in het loge-bestuur. Hij woont en werkt sinds februari 2008 op het Internationaal Theosofisch Centrum en is nu lid van de Naardense Annie Besant Loge.

In deel I van dit artikel hebben we kort de totstandkoming van de Stem bekeken. In deel II hebben we de tekst aan een analyse onderworpen, op zoek naar de context van de thema's en technische termen uit de tekst. Aan de hand van onze bevindingen kunnen we nu toewerken naar een concreet idee over de oorsprong van de Stem.

Het werk van David Reigle

De Amerikaanse oriëntalist David Reigle heeft in zijn onderzoek naar de oorsprong van het Boek van Dzyan een aantal bijzondere ontdekkingen gedaan. Zijn werk dienaangaande is gebundeld in zijn boek *Blavatsky's Secret Books: Twenty Years' Research*, dat verscheen in 1999.²⁴ Verder schreef in hij 1983 een voorlopige verkenning onder de titel *The Books of Kiu-Te or The Tibetan Buddhist Tantras* waarin veel nuttige informatie is te vinden.²⁵ De fragmenten uit de Stem zijn volgens HPB deel van dezelfde reeks geschriften als het Boek van Dzyan, dus

het onderzoek naar de oorsprong van het Boek van Dzyan kan ons ongetwijfeld meer vertellen over de oorsprong van de Stem.

Een belangrijke ontdekking van Reigle was dat het boek van Kiu Te waarschijnlijk de serie boeken is die tegenwoordig bekend staat onder de naam "rgyud sde".²⁶ Henk Spierenburg had deze ontdekking al eerder gedaan, maar het werk van Reigle maakte deze ontdekking pas alom bekend in de theosofische wereld.²⁷ Het Tibetaanse rgyud sde betekent zoveel als "tantrische boeken" en is een aanduiding van de tantrische afdeling van de Tibetaans-boeddhistische canon, de Kanjur en Tanjur. De boeddhistische tantra's (rgyud sde) vormen de voornaamste geschreven grondslag van het vajrayāna-boeddhisme. Deze werken zijn, voor zover ze bekend zijn aan de wetenschap, niet onmetelijk oud, maar worden toegeschreven aan de boeddha (Kanjur), of zijn commentaren zijn op de werken die worden toegeschreven aan de boeddha (Tanjur). In deze collectie komen dus in principe geen voor-boeddhistische teksten voor, in tegenstelling tot wat HPB in het voorwoord van de Stem zegt. Hoogstens bevatten sommige van deze werken veel voor-boeddhistische elementen, waaronder hindoeïstische en sjamanistische, die dan in het kader van het boeddhisme een nieuwe plaats krijgen.

Nu zouden we kunnen denken dat de boeken van Dzyan en van de Gulden Voorschriften in de Tibetaans-boeddhistische canon te vinden moeten zijn, maar zo eenvoudig is het nu ook weer niet. In de canon bevinden zich wat HPB de openbare werken van Kiu Te noemt en de boeken waaruit de door ons gezochte teksten afkomstig zijn worden volgens HPB blijkbaar onder dezelfde categorie, rgyud, gerangschikt, maar zijn geheim, en

bevinden zich in het algemeen niet in de canon zelf. De belangrijkste tantra's die wel in de canon te vinden zijn, zijn geëxtraheerd uit grotere geschriften, de zogenaamde basistantra's (mūlatantra). Deze basis-tantra's zijn verborgen geschriften die bijvoorbeeld worden genoemd in oude historische overzichten. Er zijn soms citaten en in een enkel geval een heel hoofdstuk uit deze boeken te vinden in de openbare boeken van de canon. Op grond van één van deze citaten veronderstelt Reigle nu dat het boek van Dzyan de verborgen basis-tantra is van het belangrijkste werk van de rgyudreeks, de Kālacakrat tantra. Hij ziet dit als "a very solid hypothesis", een goed verdedigbare stelling.²⁸ In dat geval zou de Stem dus herkenbaar moeten zijn als een geschrift uit de sfeer van het vajrayāna.

Vajrayāna is niet de oude wijsheid

Aan het begin van de Introductie van *De Geheime Leer* vinden we echter een opmerkelijke aanwijzing van HPB met betrekking tot het vajrayāna. Het esoterisch boeddhisme, beschreven door A.P. Sinnett, had vanaf 1883 betrekkelijk veel interesse gewekt in de westerse wereld.²⁹ HPB merkt op, dat Sinnett zijn boek in plaats van *Esoteric Buddhism*, met twee d's, beter "Esoteric Buddhism" had kunnen noemen, met één d, van budha, kennis, inzicht, wijsheid. Dat boek gaf immers niet zozeer een beeld van het esoterisch boeddhisme, alswel van de theosofische wijsheidstraditie zoals die door de Mahātma's naar voren werd gebracht.³⁰ Het esoterisch boeddhisme is, zo weten wij inmiddels, het vajrayāna, de boeddhistische tantriek, waarvan de leer inderdaad niet zonder meer identiek is met de leer die Sinnett in zijn boek heeft uiteenzet. Een bladzijde verderop in *De Geheime Leer* plaatst ze het esoterisch boeddhisme verder in perspectief:

Bovendien omvatten de verslagen die we de lezer willen voorleggen de esoterische leerstellingen van de gehele wereld, sinds het begin van onze mensheid, en het boeddhistische occultisme neemt daarin zijn rechtmatige plaats in, maar niet meer dan dat. De geheime delen van de "Dan" of Janna ("Dhyan") van Gautama's metafysica - groots als ze schijnen te zijn voor diegenen die niet bekend zijn met de leerstellingen van de Wijsheidsreligie van de oudheid - zijn in werkelijkheid slechts een klein onderdeel van het geheel.³¹

Deze opmerkingen staan vrijwel aan het begin van *De Geheime Leer*. Blijkbaar was het zo belangrijk dit onderscheid te maken, dat ze haar magnum opus ermee begon. Door Sinnett's titel kon het misverstand worden gewekt dat de opvatting van de Mahātma's identiek was met de tantriek van het vajrayāna, en dat zou voor de ontluikende theosofische beweging negatieve consequenties kunnen hebben gehad. De identificatie van theosofie met de esoterie van een bestaande religie zou in de kiem het einde van de theosofische beweging kunnen zijn geweest, die immers "geen religie hoger dan waarheid" erkent. Deze consequenties zijn tot op heden dus afgewend.

Verder zegt HPB, over de openbare delen van Kiu Te: Strikt gesproken zouden deze vijfendertig boeken "De gepopulariseerde versie van de geheime leer" moeten worden genoemd, vol mythen, misleidingen en fouten.³² Het getal van 35 boeken is niet helemaal helder, maar wel duidelijk is dat ze hier spreekt over boeken van de rgyud-afdeling van de Tibetaanse canon. Wat ze beweert klopt in elk geval in zoverre, dat de tantrieke werken in de Kanjur meestal verkorte, vereenvoudigde

of versluierde versies zijn van de basis-tantra's. De verkorte ("laghu") Kālacakratantra noemt ze bijvoorbeeld "half-esoterisch". HPB verwijst in één van haar artikelen ook naar de inhoud van "geheime gedeelten" van de Kālacakratantra. Tot deze geheime informatie had ze blijkbaar toegang en ze kon deze dus vergelijken met de verkorte openbare rgyud-werken.³³

We kunnen ons overigens afvragen waarom HPB expliciet zou verwijzen naar deze geheime informatie, en deze basistantra ook elders schijnbaar achteloos noemen, terwijl dit werk vervolgens het hele raamwerk zou vormen van deel I en II van *De Geheime Leer*, waar over de herkomst juist heel geheimzinnig wordt gedaan. Misschien is hier wel een reden voor te bedenken, maar het geeft toch te denken.

De verdwenen stanza's uit het derde deel van *De Geheime Leer*

In een ander modern artikel kunnen we nog een opmerkelijke aanwijzing vinden die ons iets meer zou kunnen vertellen over de oorsprong van de Stem. Daniel Caldwell laat in zijn bijzonder lezenswaardige artikel *The myth of the "missing" third volume of the Secret Doctrine* zien, dat al het geschreven materiaal van HPB waarvan het bestaan wordt genoemd (bijvoorbeeld in bewaard gebleven correspondentie van HPB), ook inderdaad is gepubliceerd.³⁴ Echter, in een van de brieven die Caldwell noemt, brief nummer LXXX van HPB aan Sinnett gedateerd 3 maart 1886, vinden we de volgende passage:

Ik heb een enorm Inleidend Hoofdstuk klaar, of Woord vooraf, Proloog, noem het maar zoals je wilt; alleen maar om de lezer te laten zien dat de tekst, zoals die

is, met aan het begin van elk gedeelte een bladzijde met een vertaling uit het Boek van Dzyan en het Geheime Boek van "Maytreya Buddha" Champai chhos Nga (in proza, niet de bekende vijf boeken in verzen, die een dwaalspoor zijn) geen verzinsel zijn.³⁵

De onduidelijkheid van deze passage daargelaten, is er blijkbaar naast de vertalingen uit het boek van Dzyan, die in deel I en II van *De Geheime Leer* zijn verschenen, bij de totstandkoming van *De Geheime Leer* ook nog sprake geweest van vertalingen uit een ander geheim werk, "de vijf boeken van Maitreya" (Tibetaans byams pa'i chos Inga). De vijf openbare werken in verzen, waarover wordt gesproken, zijn vijf bekende werken van Asaṅga, die hij volgens de overlevering heeft geschreven onder inspiratie van Maitreya. HPB's vertalingen uit de vijf geheime boeken zijn echter niet als zodanig in *De Geheime Leer* te vinden, ook niet in het postuum gepubliceerde derde deel, dat wel het genoemde enorme "Introductory Chapter" bevat, maar geen raamwerk van "stanza's". Caldwell rept er verder in zijn artikel niet over waar deze vertalingen kunnen zijn gebleven, en uiteraard kunnen ze ook eenvoudig door HPB zijn weggegooid. HPB schreef *De Geheime Leer* echter in opdracht van Mahātma M., en het lijkt dan ook onwaarschijnlijk dat ze met deze op geïnspireerde wijze geschreven teksten onachtzaam zou zijn omgegaan.

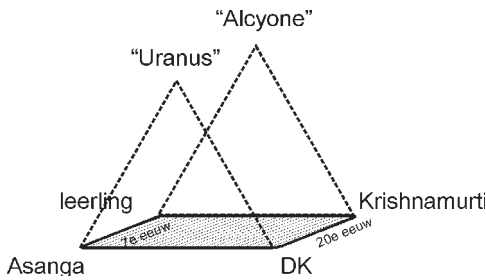
Leadbeater over de oorsprong van de Stem

C.W. Leadbeater geeft ons in zijn commentaar op de Stem nog meer informatie waarmee de puzzel omtrent de oorsprong van de Stem langzaam compleet lijkt te worden. Hij heeft naar eigen zeggen bij zijn studie van de Stem ook zijn hel-

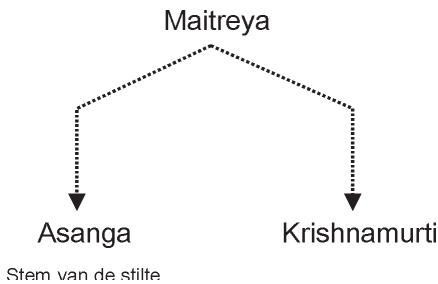
derziende vermogens te hulp geroepen.³⁶ Zijn werken staan altijd garant voor een spectaculaire vernieuwende visie op de dingen en ook wat betreft de Stem is zijn beschouwing verbazingwekkend.

Hij schrijft, zonder reserve, dat de bronkstext van de Stem aanvankelijk een soort notitieboek is geweest van Asaṅga, de schrijver van de *Yogācārabhūmi*, waarin hij de leringen uit de universele symbolentaal voor het eerst in woorden opschreef. Na diens dood hebben enkele van zijn leerlingen hieraan nog uittreksels van zijn toespraken toegevoegd, resulterend in de negentig "korte verhandelingen".³⁷ Dit lijkt dus de analyse van de inhoud (zie deel II) geheel te bevestigen: de denkwereld die we in de Stem aantreffen zou, als we Leadbeater in zijn beschouwing zouden volgen, inderdaad die van Asaṅga en zijn volgelingen moeten zijn.

Van de leerlingen van Asaṅga was, volgens Leadbeater, Alcyone met name degene die in zijn voorlaatste leven de tekst van de toespraken heeft voorbereid, en deze heeft gebundeld onder de titel *Boek der Gulden Voorschriften*. Alcyone is in het werk van Leadbeater niet de echte naam van deze leerling, maar een codenaam die verbonden is met diens reïncarnerende Zelf. Wij kennen hem in zijn afgelopen incarnatie onder de naam Jiddu Krishnamurti. Ook de bodhisattva Asaṅga (codenaam Uranus) zouden we in de geschiedenis van de Theosophical Society in zijn navolgende incarnatie onder een andere naam kennen, namelijk als de Mahātma DK.³⁸ Lezen we over Alcyone in Besant en Leadbeater's *Lives of Alcyone*, dan vinden we daar een vergelijkbaar relaas over Uranus en Alcyone in hun incarnaties als Asaṅga en zijn leerling.³⁹

De bodhisattva Asaṅga zelf zou dus, volgens de overlevering, evenals Krishnamurti in onze tijd, geïnspireerd zijn geweest door de bodhisattva Maitreya.

Eindconclusie

Samenvattend kunnen we zeggen dat het mahāyāna-boeddhisme de belangrijkste achtergrond is van de Stem. Aan het slot van het laatste fragment ligt het einddoel van de beschreven ontwikkelingsgang, de bodhisattva-staat, die kenmerkend is voor het mahāyāna. Het begrip ālaya is specifiek voor de yogācāra-richting binnen het mahāyāna. In *De Geheime Leer* komt het begrip ālaya ook voor, in relatie met de eerste van de drie grondstellingen, als de term voor de universele overziel.⁴¹ Dit is een centraal concept in de esoterische wijsheidstraditie die HPB naar voren heeft gebracht. Ook de Tibetaanse term "narjol" (rnal 'byor) waarmee in de Stem de reiziger op het pad wordt aangeduid, verwijst exclusief naar een leerling in de yogācāra-traditie, en yogācāra en zijn stichter Asaṅga worden naar voren gebracht in het voorwoord van de Stem. Verder zijn veel van de technische termen

specifiek voor het vajrayāna, zoals bijvoorbeeld de diamantziel, Vajrasattva. Als we de bron van de Stem zoeken, moeten we dus op zoek gaan naar geschriften die liggen binnen de sfeer van het mahāyāna-boeddhisme, op het kruispunt van yogācāra en vajrayāna, en wel, zoals we hebben gezien, in een richting die zich ook ontplooid heeft in China.

Het genre van de Stem is niet dat van een typisch vajrayāna-geschrift, maar eerder van een stadia-van-het-pad-geschrift, waar de drie fragmenten elk een fase van het pad beschrijven, met elk een eigen fundamentele opgave. Als we niet beter zouden weten zouden we misschien kunnen denken in de richting van een geschrift van Asaṅga zelf, zoals zijn *Yogācārabhūmi*, waar ook vajrayāna-elementen inzitten, en dat ook in een Chinese vertaling bekend is geworden. In dat geschrift komen bijvoorbeeld ook de drie hallen (vergelijk de 4 dhyāna's) van fragment I en de zeven poorten (vergelijk de 6 pāramitā's) van fragment III van de Stem uitgebreid aan de orde. De omvangrijke *Yogācārabhūmi* is echter in grootte niet te vergelijken met het Boek der Gulden Voorschriften dat, zoals we hebben geprobeerd in te schatten, slechts ongeveer tussen 700 en 1800 verzen zou omvatten. Verder is de *Yogācārabhūmi* (inderdaad) geen onderdeel van de rgyud-afdeling van de canon, maar van de mdo- of soetra-afdeling.

We hebben nu twee verschillende suggesties over de oorsprong van de Stem, namelijk de visie die we hierboven hebben ontvouwd naar aanleiding van het artikel van Caldwell, en de visie van Leadbeater: 1. de Stem bestaat uit citaten van Asaṅga's geheime "vijf boeken van Maitreya" in proza, en 2. de Stem bestaat voornamelijk uit toespraken van Asaṅga, verzameld door zijn leerlingen. Deze twee visies zijn weliswaar niet vergelijk-

baar in bewijskracht, maar komen qua inhoud opmerkelijk dicht bij elkaar.

Is de bron van de Stem nu werkelijk hetzij een geschrift van Asaṅga, hetzij een tekst die in zijn directe nabijheid is ontstaan? Ten minste kunnen we stellen dat dit het overdenken waard is, maar we hebben daarvoor uiteraard geen onomstotelijk bewijs. Wat niet verklaard wordt door de visie van Leadbeater is, dat het Boek van Gulden Voorschriften, zoals we in deel I hebben gedestilleerd uit HPB's voorwoord, een compilatie zou moeten zijn uit verschillende tijdsperiodes. Het verband met de yogācāra-richting en zijn stichter, de bodhisattva Asaṅga, lijkt echter wel zeer duidelijk aanwezig. Dit geeft ons aan in welke bredere context we dit bijzondere theosofische geschrift zouden kunnen zien, hetgeen ons zou kunnen brengen tot meer begrip van de boodschap van HPB en van de werkelijke bedoeling van de theosofische beweging.

Noten bij deel III

Verwijzingen naar De Geheime Leer zijn in de vorm: SD (Secret Doctrine) deel, paginanummer van de eerste Engelse editie van 1888, bijvoorbeeld "SD I, 573".

24. Reigle, David, *The Books of Kiu Te Identified*, in Reigle, David & Nancy, *Blavatsky's Secret Books: Twenty Years' Research*, Wizards Bookshelf, San Diego, 1999
25. Reigle, David, *The Books of Kiu-Te or the Tibetan Buddhist Tantras*, Wizards Bookshelf, San Diego, 1983

26. Reigle, David & Nancy, *Blavatsky's Secret Books*, p. 21-23
27. Poortman e.a. (red.), H.E.Ch., *Tibetaans boeddhisme, een verzameling studies*, Theosofische Vereniging, Amsterdam, 1975, p. 74
28. Reigle, op. cit, p. 48
29. Sinnett, A.P., *Esoteric Buddhism*, Chapman & Hall, London, 1892
30. SD I, xvii-xix
31. SD I, xx (vert. cit. IdB)
32. Blavatsky, H.P., *Collected Writings*, vol. XIV, Theosophical Publishing House, Wheaton (Ill.), p. 422, zie ook: Spierenburg, H.J. (ed.), *The Buddhism of H.P. Blavatsky*, Point Loma, San Diego, 1991, p. 136-138
33. Blavatsky, op. cit., p. 391 (noot)
34. Caldwell, Daniel H., *The Myth of the "missing" third volume of the Secret Doctrine*, Blavatsky Study Centre, elektronische uitgave: <http://www.blavatskyarchives.com/sdiipt1.htm>, 2004
35. Barker (ed.), A. Trevor, *Letters of H.P. Blavatsky to A.P. Sinnett, The-*, Theosophical University Press, Pasadena, 1973, p. 195 (vert. cit. IdB)
36. Leadbeater, C.W., *Talks on the Path of Occultism, Vol. 2, The Voice of the Silence*, Theosophical Publishing House, Adyar, p. 3
37. *Ibid.*, p. 9-10
38. *Ibid.*, 1926, p. 8 (DK is daar gespeld als Djwāl Kūl)
39. Besant, A. and Leadbeater, C.W., *The Lives of Alcyone*, Theosophical Publishing House, Adyar, 1924, of de elektronische uitgave bijv. <http://www.anandgholap.net>, p. 295-296
40. Blavatsky, H.P., *Theosophical Glossary*, The Theosophy Company, Los Angeles, 1990, p. 32-33
41. SD I, 27 (stanza I, 9) en commentaar SD I, 47-50

Peace to all beings.

Aanhangsel: overzicht van de technische termen uit de Stem

Er zijn al veel boeken en artikelen geschreven over *De Stem van de Stilte*, die zich voornamelijk richten op de uitleg van de tekst. De hedendaagse standaard-schrijfwijze van de technische termen echter, stelt de lezer in staat zelf op zoek te gaan naar hun betekenis in de hedendaagse literatuur, zoals moderne woordenboeken.

Alle termen zijn in het artikel zoveel mogelijk in het Sanskriet weergegeven, behalve waar gangbare Nederlandse woorden (nld) bestaan (bv. Boeddha, Sanskriet) en waar dat overduidelijk niet van toepassing is. Sanskriet (san) en Pāli (pli) zijn weergegeven volgens de International Alphabet of Sanskrit Transliteration (IAST)-transliteratiestandaard. Het Tibetaans (tib) is volgens Wylie, Chinees (chin) volgens pinyin en Oudgrieks (grc) vrij volgens de zogenaamde wetenschappelijke transliteratie.

Een volledig overzicht van de geaccentueerde letters: ā is een lange a in lat. en skt.; ḍ is een retroflexe d in skt.; ē in gr. en lat. een lange e-klank, de gr. η; ḥ in skt. een sterk geaspireerde afgebroken h; ī is een lange i in skt., in lat. een lange i; ḷ is de retroflexe l in skt.; ṁ is een nasale m in skt. (als n in ned. winkel); ṅ is een retroflexe n in skt.; ṇ in skt. de klank ng, als in ned. gang; ṅ in gr. en lat. een lange o, de gr. ω; ṛ is de retroflexe r in skt.; ṣ in skt. is een palatale sj-klank; ṣ in skt. een sj-klank in de keel; ṭ is een retroflexe t in skt.; ū is een lange u (oe) in skt., in lat. een lange u. De retroflexe letters worden uitgesproken met de tong naar teruggebogen tegen het gehemelte. Chinees: bijv. a met 1e toon ā, met 2e toon á, met 3e toon ǎ, met 4e toon à.

Sleutel: volgnr. term uit de Stem; orthografie (indien versch.); taalcode (ISO 639-2)

1. Adi-Boeddha; Ādibuddha; san	37. bodhisattva; ; san
2. agnyana; ajñāna; san	38. Boek van Dzyan; Dzyan; tib
3. ahankara; ahaṃkāra; san	39. bhons; böns; nld
4. akasha; ākāśa; san	40. Brahm; ; san
5. akoustikoi; ; grc	41. brahmaan; ; nld (san)
6. akshara; akṣara; san	42. brahman; ; san
7. alaya; ālaya; san	43. brahmapoori; Brahmapuri; eng (san)
8. amitabha; amitābha; san	44. buddhi; ; san
9. amrita; amṛta; san	45. chela; chela; san
10. anagami, anagamin, anaganim; anāgāmin; san	46. christos; christos (χριστός); grc
11. anahad-sabd; anāhadśabd; san	47. dad-dugpa; <i>onduidelijk, zie dugpa's</i> ; tib
12. antaskarana; antaḥkarana; san	48. dana; dāna; san
13. anusvara; anusvāra; san	49. deva; ; san
14. aranyaka; āraṇyaka; san	50. dharana; dhāraṇā; san
15. ardha matra; ardhamātra; san	51. dharmā; ; san
16. arhan; ; san	52. dharmakaya; dharmakāya; san
17. arhat; ; san	53. dhyān; dhyāna; san
18. Arjoena; Arjuna; san	54. dhyān marga; dhyānamārga; san
19. arya; ārya; san	55. dhyāna; dhyāna; san
20. aryahata pad; āryahata; san	56. dhyāna pad; dhyāna; san
21. arya pad; ārya; san	57. dhyāna/chan-leer; dhyāna/chán (禪); san/chi
22. Aryasangha; Āryāsanga; san	58. Dhyāneshvari; Jñāneshvari; san
23. asat; ; san	59. dhyāni-boeddha's; dhyāni-buddha; san-nld
24. asketai; askētai; grc	60. dhyāni's; dhyāni; san
25. astraal; ; nld	61. diṭṭhi; diṭṭhi; pli
26. asura; ; san	62. Dnyāneshvari; Jñāneshvari; san
27. atma; ātma; san	63. dorje; rdo rje; tib
28. atman; ātman; san	64. dragshed; drag gshed; tib
29. attavada; attavāda; pli	65. dugpa's; 'brug pa; tib
30. aum; auṃ; san	66. EGO; ; lat
31. Avalokiteshvara; Avalokiteśvara; san	67. fohatisch; <i>onduidelijk (fohat zou volgens HPB Tib.zijn)</i> ; nld (tib)
32. avichi; avīci; san	68. gelugpa; dge lugs pa; tib
33. avidya; avidyā; san	69. gnyana; jñāna; san
34. Bhagavad Gita; Bhagavad Gītā; san	70. gnyana-dassana-suddhi; nāṇadassanasuddhi; pli
35. bodhi; ; san	
36. Bodhidharma; ; san	

71. goeroe; guru; san
72. gotrabhu-gnyana; gotrabhūñāṇa; pli
73. groter yana; yāna; san
74. hansa; haṃsa; san
75. hinayana; hīnayāna; san
76. Hoger Ego; Ego; lat
77. Hoger Zelf; ; nld
78. iddhi; ; pli
79. Indra; ; san
80. jagrat; jāgrat; san
81. jnana; jñāna; san
82. Julai; Rú lái (如来); chi
83. kala hansa; kalahaṃsa; san
84. kalpa; ; san
85. kama rupa, kama-rupa; kāmarūpa; san
86. karmisch; kāma; san
87. karma; ; san
88. karmische wet; ; san
89. Katha Upanishad; Kaṭha Upaniṣad; san
90. kaya; kāya; san
91. keshara; khecara; san
92. kiau-men; jiào mén (教門); chi
93. klesha; kleśa; san
94. Krishna; Kṛṣṇa; san
95. kshanti; kṣānti; san
96. ku; kù (苦); chi
97. kundalini; kuṇḍalinī; san
98. kung; gōng?; chi
99. Kwan shi yin; Guān shi yīn (觀世音); chi
100. lager manas; manas; san
101. lanoe; *onduidelijk, in elk geval klemtoon op
le lettergreep*; san?
102. lanoe-sravaka; lanu-śrāvaka (*zie lanoe*); san?
103. Lhagpa; Lhag pa; tib
104. lha-ma-yin; lha ma yin; tib
105. loka's; loka; san
106. lug; lugs; tib
107. madhyamika; mādhyamika; san
108. maha mara; mahāmāra; san
109. maha-maya; mahāmāyā; san
110. mahatma; mahātma; san
111. mahayana; mahāyāna; san
112. mahayana soetra; mahāyāna sūtra; san
113. manas; manas; san
114. manasa rupa; manasarūpa; san
115. manasaputra; manasaputra; san
116. manvantara; ; san
117. mara; māra; san
118. marga; mārga; san
119. maya; māyā; san
120. Meru; ; san
121. Migmar; Mig dmar; tib
122. mu; miè (滅); chi
123. mudra; mudrā; san
124. myalba; dmyal ba; tib
125. nada; nāda; san
126. Nadabindupanishad; Nādabīṇḍūpaniṣad; san
127. Nagarjuna; Nāgārjuna; san
128. Naga's; Nāga's; san
129. naljor(s); nral 'byor; tib
130. neofiet; ; nld (grc)
131. nirmanakaya; nirmāṇakāya; san
132. nirvana; nirvāna; san
133. nirvani; nirvāṇi; san
134. nirvanisch pad; nirvāṇa; san
135. Nyima; nyi ma; tib
136. Oepanishaden; Upaniṣat; san
137. Om; Oṃ; san
138. Om tat sat; Oṃ tat sat; san
139. Om vajrapani hum; Oṃ vajrapāṇi huṃ; san
140. parabrahman; ; san
141. Paramartha; Paramārtha; san
142. paramarthasatya; paramārthasatya; san
143. paramita pad; pāramitā; san
144. paramita's; pāramitā; san
145. paranirvana; parinirvāṇa; san
146. paranirvanisch; parinirvāṇa; san
147. parikalpita; ; san
148. prajna; prajñā; san
149. pratyahara; pratyāhāra; san
150. pratyekabuddha; ; san
151. prulpai ku; sprul pa'i sku; tib
152. rahat; ; pli
153. raj yogi; rājayogi; san
154. raja yoga; rājayoga; san
155. Rajagriha; Rājagṛha; san
156. Rathapala Sutrasanne; Raṭṭhapāla Sutta; pli
157. sagardagam; sakṛdāgāmin; san
158. saiva's; śaiva; san
159. sakkayaditthi; sakkāya dīṭṭhi; pli
160. sakradagamin, sakridagamin; sakṛdāgāmin;
san
161. samadhi; samādhi; san
162. sambhogakaya; saṃbhogakāya; san
163. samtan; bsam gtan; tib
164. samvriti; saṃvṛtti; san
165. samvritisatya; saṃvṛttisatya; san
166. samyak sambuddha; samyaksambuddha; san
167. sanyama; saṃyama; san
168. sat; ; san
169. satya; ; san
170. Shagpa; *zetfout: Lhag pa*; tib
171. Shakya-Thub-pa; Sha kya thub pa; tib
172. shangna; śāṇa; san
173. shangnavesu; śāṇāvāsa; san
174. shila; śīla; san
175. Shin-Sien; Shén xiù (神秀); chi
176. siddhi; ; san
177. Siva; Śiva; san
178. sowan; *verdere verbastering van (śrota
āpanna) xū tuō huān? (須陀洹)*; san (chi)
179. sowani; *zie sowan*; san (chi)
180. srama; śrama; san
181. sramana's; śramaṇa's; san (nld uitg)
182. sravaka; śrāvaka; san
183. Srimad-Bhagavat; Śrīmadbhagavat; san
184. srotapanna; srotāpanna; san
185. srotapatti; srotāpatti; san
186. sru; śru; san
187. Sumeru; ; san
188. sushupti; suśupti; san
189. Sutta Nipata; Sutta Nipāta; pli
190. svapna; ; san

191. svasamvedana; svasamvedana; san
 192. tanha; taṇhā; pli
 193. tantrika's; tāntrika; san
 194. Tashishi; Dà shì zhì (大勢至); chi
 195. tathagata; tathāgata; san
 196. tattva; ; san
 197. tattvajnani; tattvajñāni; san
 198. tau; dào (道); chi
 199. thegpa chenpoido; theg pa chen po'i mdo; tib
 200. tirthika; tīrthika; san
 201. titiksha; titikṣa; san
 202. Tsi; jí (集); chi
 203. tsung-men; zōng mén (宗門); chi
 204. tu; *onbekend*; *Senzar*
 205. turya; turīya; san
 206. upadhi; ; san
 207. upadya; upādhyāya; san
 208. vajra; ; san
 209. Vajradhara; ; san
 210. Vajrasattva; ; san
 211. viraga; virāga; san
 212. virya; vīrya; san
 213. Voorschriften van de Prasanga-school;
 Prasāṅga; san
 214. yana; yāna; san
 215. yoga; ; san
 216. yogacharya; yogācāra; san
 217. yogi; ; san

Register

T H E O S O F I A

Tweemaandelijks tijdschrift
van de
Theosofische Vereniging
in Nederland

Redactie:
Anne Myrthe Iken
Elly Kooijman
Wies Kuiper
Els Rijneker
Peter Smit

Jaargang 110 (2009)

De bladzijden van de zes nummers van deze jaargang zijn doorlopend genummerd.

ARTIKELN (op schrijver)

blz: **nr:**

58	2	Algeo, J. Witte Lotusdag en wat deze dag betekent
95	3	Bilimoria, E.D. Ruimte en denkvermogen
146	4	Boer, I. de De Stem van de Stilte, de wereld achter het werk deel 1
195	5	Boer, I. de De Stem van de Stilte, de wereld achter het werk deel 2
232	6	Boer, I. de De Stem van de Stilte, de wereld achter het werk deel 3
3	1	Burnier, R. Bespiegeling maakt ons menselijk
135	4	Burnier, R. en Krishna, P. Krishnamurti en de theosofie
91	3	Burnier, R. De macht van geluid
223	6	Burnier, R. De olifant en de mier
183	5	Burnier, R. De toekomst van de Theosofische Vereniging
47	2	Burnier, R. Waarom zo'n morele zwakheid?
19	1	Garnier, A. De vorm en functie van stupa's
13	1	Haraldsson, H. Mededogen - de basis voor vrede en begrip
52	2	Ierlant, F. van Viveka Cudamani, het kroonjuweel van wijsheid
165	4	Jayaprakash, A. Spiritualiteit - een levenswijze
7	1	Kamensky, A. Ritme in de Cosmos
73	2	Kannan, A. Herontdekken
135	4	Krishna, P. en Burnier, R. Krishnamurti en de theosofie
62	2	Krishna, P. Verkenningen met betrekking tot de leringen van J. Krishnamurti
101	3	Krishna, P. Verkenningen met betrekking tot de leringen van J. Krishnamurti
227	6	Kuiper, W. Geroepen door het Wereldhart
179	5	Leadbeater, C.W. Hoe men deze dingen weet
98	3	Letzerich, E. De innerlijke reis
107	3	Lindemann, R. Het ontdekken van de verborgen volmaaktheid
244	6	Oliveira, P. Waarom de keuze op Adyar is gevallen
241	6	Parulker, S.S. Het ontwerp van het leven
161	4	Rijneker, E. Leven na leven
69	2	Ross Chandler, D. Mevrouw Blavatsky en de theosofie
189	5	Sender, P.D. Uitbreiding van ons centrum van bewustzijn
116	3	Smit, P.J. Bewustzijn voorbij de grenzen - bijna-doodervaringen in perspectief deel 1
153	4	Smit, P.J. Bewustzijn voorbij de grenzen - bijna-doodervaringen in perspectief deel 2
77	2	Taimni, I.K. De ontwikkeling van geestelijke wilskracht

ARTIKELN (op titel)

blz: nr:

3	1	Bespiegeling maakt ons menselijk / Radha Burnier
116	3	Bewustzijn voorbij de grenzen - bijna-doodervaringen in perspectief deel 1 / Peter J. Smit
153	4	Bewustzijn voorbij de grenzen - bijna-doodervaringen in perspectief deel 2 / Peter J. Smit
227	6	Geroepen door het Wereldhart / Wies Kuiper
73	2	Herontdekken / A. Kannan
179	5	Hoe men deze dingen weet / Charles W. Leadbeater
98	3	De innerlijke reis / Erica Letzerich
18	1	Kosmische evolutie I
79	2	Kosmische evolutie II
114	3	Kosmische evolutie III
144	4	Kosmische evolutie IV
187	5	Kosmische evolutie V
249	6	Kosmische evolutie VI
135	4	Krishnamurti en de theosofie / Radha Burnier en P. Krishna
161	4	Leven na leven / Els Rijneker
91	3	De macht van geluid / Radha Burnier
13	1	Mededogen - de basis voor vrede en begrip / Halldór Haraldsson
69	2	Mevrouw Blavatsky en de theosofie / Daniel Ross Chandler
223	6	De olifant en de mier / Radha Burnier
107	3	Het ontdekken van de verborgen volmaaktheid / Ricardo Lindemann
241	6	Het ontwerp van het leven / Sharmila S. Parulkar
77	2	De ontwikkeling van geestelijke wilskracht / I.K. Taimni
7	1	Ritme in de Cosmos / Anna Kamensky
95	3	Ruimte en denkvermogen / Edi D. Bilimoria
165	4	Spiritualiteit - een levenswijze / Jayaprakash, A.
146	4	De Stem van de Stilte, de wereld achter het werk deel 1 / Ingmar de Boer
195	5	De Stem van de Stilte, de wereld achter het werk deel 2 / Ingmar de Boer
232	6	De Stem van de Stilte, de wereld achter het werk deel 3 / Ingmar de Boer
183	5	De toekomst van de Theosofische Vereniging / Radha Burnier
189	5	Uitbreiding van ons centrum van bewustzijn / Pablo D. Sender
62	2	Verkenningen met betrekking tot de leringen van J. Krishnamurti / P. Krishna
101	3	Verkenningen met betrekking tot de leringen van J. Krishnamurti / P. Krishna
52	2	Viveka Cudamani, het kroonjuweel van wijsheid / Fay van Ierland
19	1	De vorm en functie van stupa's / Annie Garnier
244	6	Waarom de keuze op Adyar is gevallen / Pedro Oliveira
47	2	Waarom zo'n morele zwakheid? / Radha Burnier
58	2	Witte Lotusdag en wat deze dag betekent / John Algeo

Verklaring van rubriekscodes:

B = Boekbespreking, D = 'Dialog', W = Wie was..., T = Theosofie Wereldwijd

RUBRIEKEN

blz: nr:

30	B	1	Hoe de stof de geest kreeg, Arie Bos
28	B	1	The Light of the Russian Soul, Elena F. Pisareva
211	B	5	A New Science of the Paranormal, Lawrence LeShan
209	B	5	The One True Adventure, Joy Mills
254	B	6	The Secret Doctrine, The Classic Work by H.P. Blavatsky, Michael Gomes
79	W	2	Wie is... Jaishree Kannan
251	W	6	Wie waren... De Boissevains
169	W	4	Wie was... J. Krishnamurti
205	W	5	Wie was... C.W. Leadbeater
123	W	3	Wie was... Gustav Meyrink
33	W	1	Wie was... Tallapragada Subba Row

Het ontwerp van het leven

– Sharmila S. Parulkar

Overall in de natuur vinden we symmetrie – overall komen we lijnen, curven, hoeken en ellipsen tegen. Aloude zieners onderscheidde het ontwerp van de constellaties van het met sterren bezaaide firmament. De moderne waarnemer beschrijft de structuur van een element of een atoom. Een kristal is prachtig van vorm en doorschijnendheid. Een korrel zand of zout heeft een geometrische vorm. Iedere bloem verbijstert ons, niet alleen door haar kleur en geur maar ook door haar samenstelling. Iedere grasspriet, ieder blad, iedere vrucht biedt ons een vorm en een gestalte. Dit alles is zo gewoon in de natuur dat wij er vaak niet in slagen de boodschap te begrijpen noch te genieten van de schoonheid van het ontwerp dat ons aan alle kanten omringt.

Mevrouw Sharmila S. Parulkar is lid van de Blavatsky loge van de TS te Mumbai, India

Ligt er een doel ten grondslag aan wat de ‘hobby’ van moeder natuur lijkt, om voortdurend en overall ontwerpen en patronen te creëren? Vanwaar al die symmetrie? Is die zonder betekenis?

Laten we ons van de prachtige wereld van de natuur buiten afwenden en eens in onszelf kijken. Ons lichaam is samengesteld uit vele delen en verschillende subsystemen. Door het cerebro-spinale stelsel (hersenen en ruggenmerg) zien wij één beeld; door het sympathisch stelsel een ander. Alweer is ieder orgaan gevormd volgens een plan. Het oog, het oor, de lever, de milt, alles in het lichaam heeft een vorm en het ene orgaan zit dichtbij en hecht zich vast aan het andere volgens een bepaald ontwerp. Verschillende organen hebben verschillende functies en samen vormen ze zich tot een gecoördineerde vorm die wij kennen als het lichaam. De natuur heeft de vormen van deze organen niet doel-loos geproduceerd; zij zeggen iets over hun doelstelling. Ieder ontwerp openbaart schoonheid en duidt ons iets aan over hun doel.

Van het zichtbare en gekende gaan wij verder naar het onzichtbare en on-

gekende. Niemand twijfelt eraan dat het menselijk leven een doel heeft. Wij dragen bepaalde intuïties in onszelf mee – sommigen noemen dit instinct – maar ons lichaam heeft een soort gevoel in zich. In ons hart is er een instinctief gevoel voor wat onze morele plicht is of ons tot eer strekt; en in ons zielebewustzijn bestaat een gevoel dat het leven niet betekenisloos kan zijn, dat het een goddelijk doel heeft. Voor ons lichamelijk instinct is geen arts nodig; er is geen priester die een moreel gevoel kan overheersen; geen wetenschapper kan de intuïtie van de ziel weghalen dat het leven betekenis en doel heeft. Ons probleem is dat we het levensontwerp correct moeten interpreteren en begrijpen. Als we waarlijk leefden volgens het levensontwerp, het ware doel ervan zouden vervullen, zou ons eigen leven groots, prachtig en schitterend zijn – groots door macht, prachtig in vrede, schitterend van vreugde.

Overal rondom ons openbaart de natuur dat het levensproces ritmisch is. Waarom is ons eigen leven dan niet ritmisch? Hoe kunnen we het ritmisch maken? Kunnen wij met ons eigen leven omgaan op zo'n manier dat wij bewust en gericht in staat zijn het ontwerp van macht, vrede en schoonheid te traceren? Wanneer we een huis bouwen nemen we een architect in de arm voor het ontwerp en de bouwtekening. Om kleren te laten maken roepen we de hulp in van de kleermaker. Is er iets of iemand die wij kunnen raadplegen over het ontwerp van het leven? Een eenstemmig antwoord hierop is dat we moeten komen tot een geschikte levensfilosofie. Maar de meerderheid van de mensen leeft doelloos, zonder enige levensfilosofie.

Toch is een echte filosofie noodzakelijk om het levensontwerp te doorzien.

Het grootste probleem bij het zien van het levensontwerp is onze mentale gewoonte om in beslag genomen te worden door de dagelijkse zaken van de uiterlijke wereld, waardoor er geen tijd overblijft om met een duidelijk beeld naar het hele leven te kijken. Daarom is de eerste les onszelf los te maken, tenminste voor een tijdje, van de dagelijkse groef en enige afstand te nemen van het gedoe van het dagelijks leven, op een of andere hoog rotsplateau, waarbij we veeleer naar het leven als geheel kijken dan in delen. Onze uitbundigheid en ons verdriet verdwijnen wanneer wij het Geheel zien met behulp van nobele, universele gedachten. Ware filosofie biedt dat plateau en die hoogte. Wij moeten de techniek volgen van het ons afscheiden van het gedoe en het tumult van verplichtingen en ontspanning. Wij moeten de tijd vinden, ja zelfs tijd maken, om op de toppen te geraken waar al onze gewone dagelijkse zorgen en gedoe op de tweede plaats komen, en wij een visioen krijgen van schittering en schoonheid. Ons eigen leven zal er, zonder zijn zwakheden, prachtig uitzien vanuit een waarlijk filosofisch perspectief.

Hoe kunnen wij dit bereiken? De allereerste stap is in gezelschap te zijn van grootse boekwerken. Eén van de eigenschappen van een groots boek is het vermogen het hele ontwerp van het leven aan ons te openbaren. Neem bijvoorbeeld een juweel als de *Bhagavad Gita*. Slechts één couplet, vers 20 in hoofdstuk 2, dat de spirituele ziel van de mens beschrijft, is al genoeg om een inspirerend visioen van het bestaan te geven en ons leven vol grandeur te laten lijken, want wij krijgen

dan een glimp van onze onsterfelijkheid. Het lichaam *sterft, maar wij niet*. Het vers luidt als volgt:

‘Er is geen tijdstip waarop het Zelf wordt geboren of doodgaat. Het Zelf, dat ongeboren, eeuwig en oeroud is, gaat niet dood als het lichaam overlijdt.’

Wij weten dat wij zwak en teer zijn, vol fouten en beperkingen, maar bij het horen van zo’n vers voelen wij ons goden en wordt ons leven verrijkt door de charme die er door de ziel aan verleend is. Wat wij in het leven nodig hebben is vertrouwen in onze eigen goddelijkheid, in onze innerlijke kracht, in de vindingrijkheid van ons eigen hart. Wij kunnen dat allemaal halen uit een enkel vers van de *Gita*, zonder dit hele literaire meesterwerk door te werken, om ons tot volmaking te brengen.

Zowel God als de duivel vechten binnenin ons, in onze hersenen en in ons bloed; in feite zijn zij de makers van het ontwerp van het leven in ieder van ons. Wanneer onze ziel verstrikt is in begeerten en hartstochten, in haat en woede, laten wij dan de vonk van goddelijk vuur in ons hart te hulp roepen en aldus de schoonheid en grandeur van het leven, waarvan wij een vluchtige glimp hebben opgevangen, overbrengen naar huis en haard. Het ontwerp van het leven wordt verduisterd door de waterdichte compartimenten waarin onze ziel besloten ligt. Haat, woede, twijfel en zelfzucht zijn onze vijanden die ons zicht op het ontwerp belemmeren.

Vriendelijkheid en hoffelijkheid zijn onze vrienden die het gordijn wegschuiven en ons dat ontwerp laten zien. Deze twee zijn als ziel en lichaam. Vriendelijkheid is een goddelijke eigenschap. Het kan ook ‘spirituele elektriciteit’ genoemd worden; het

behoeft een vorm of voertuig om zich te manifesteren. Wanneer we dus willen dat goddelijke vriendelijkheid ons vervult en omhult, moeten wij woorden spreken en daden verrichten die vriendelijk zijn. Men zegt wel dat ‘woorden zonder gedachten nooit naar de hemel opstijgen’. Het is evenzeer waar dat genade niet uit de hoge hemel neerdaalt tenzij voertuigen in de vorm van heilige woorden en nobele daden op aarde worden voorbereid.

Door deugden zoals vriendelijkheid, eenvoud en nederigheid stroomt goddelijke genade ons leven binnen. Woorden en daden zijn de kanalen waardoor de genade van onze eigen Geest, de Goddelijkheid binnenin ons, uitstroomt en zich manifesteert als vriendelijkheid. Wanneer wij spreken zijn het niet alleen de woorden die er toe doen, maar ook de toon; zo is het ook bij het verrichten van daden. Het cultiveren van zo’n houding stelt ons in staat te leven, trouw aan het ontwerp van het Grote Leven van de Geest.

Binnenin ons ligt goddelijkheid; men zoekt er buiten tevergeefs naar. In ons hart en denkvermogen liggen de zaden van goedertierenheid; door inspanning moeten we ze doen ontkiemen. Dat kan iedereen. Wat ook maar onze plaats in het leven is, wat wij ook doen, door aandacht te schenken aan het ‘hoe’, aan de intonatie, de manier van doen, kunnen wij de vrede bereiken die altijd volledig is. Aldus kan het visioen zoals gezien vanaf de bergtop gerealiseerd worden en kunnen wij zeggen: *‘Het leven is prachtig ondanks lelijkheid; het leven is sterk ondanks zwakheden; het leven is één groot ritmisch lied ondanks de omringende drukte en herrie.’*

Uit: *The Theosophist*, juni 2005
Vertaling: A.M.I.

Waarom de keuze op Adyar is gevallen

– Pedro Oliveira

De stichters van de Theosophical Society (TS) hadden geen persoonlijke agenda. Hun critici zeiden (en doen dat nog steeds) dat zij spionnen waren, culturele saboteurs, oplichters of zelfs vertegenwoordigers van de duivel! Maar de levens van kolonel Olcott (HSO) en mevrouw Blavatsky (HPB), hun erfenis en de stimulerende invloed die zij hadden op velen die hen leerden kennen, spreken voor zich.

Pedro Oliveira heeft een graad in de filosofie en was voorzitter van de Indo-Pacific Theosophical Federation.

Ofschoon de TS in 1875 gesticht werd in New York, voeren H.S. Olcott (HSO) en H.P. Blavatsky (HPB) op 17 december 1878 naar India. Ze kwamen op 16 februari 1879 aan in Bombay, waar zij uiteindelijk hun hoofdkwartier vestigden op 'Crows Nest' (het Kraaiennest), in Breach Candy. Noch Olcott noch Blavatsky maakten er een geheim van dat ze toegewijd waren aan het dienen van die grote zielen die in het oosten Mahatma's genoemd worden. Er is ruim voldoende onafhankelijk bewijs uit die tijd dat tenminste twee Mahatma's af en toe op bezoek kwamen en gesprekken voerden met beide stichters tijdens hun leven van werken voor de Society. Soms gebeurden zulke bezoeken op belangrijke momenten, zoals toen HPB op sterven lag, of toen de druk op kolonel Olcott onhoudbaar werd. Bij zulke visites boden de Mahatma's genezende kracht, leiding en geruststelling aan de stichters over hun werk voor de TS, zonder de zware verantwoordelijkheden over

te nemen die de stichters vrijwillig op zich genomen hadden.

In *The Theosophist* van juli 1882 schreef HPB het volgende in een column van de hoofdredacteur getiteld 'Komende gebeurtenissen', die vooraf ging aan een verklaring van een chela van Ramalinga Swami. Deze had, lang voordat de stichters in India aangekomen waren, het beginsel van universele broederschap en het bestaan van de Mahatma's in India gepredikt. HPB schreef het volgende: *'Toen de auteur van The Occult World, als reactie op een directe uitdaging, aan de Bombay Gazette van 4 april 1882 schreef, begon hij zijn brief met de volgende geloofsverklaring: "Toen ik The Occult World schreef, was ik er al zeker van dat de Theosophical Society door mevrouw Blavatsky verbonden was met de grote Broederschap van Adepten die ik beschreven heb. Nu weet ik dat dit het geval is door een veel ruimere kennis."* Toen hij deze regels schreef wist onze trouwe vriend nog niet dat zijn verklaring op een dag onderschreven zou worden door de getuigenis van duizenden. Maar zo ligt het wel op 't ogenblik. Sceptici en bevooroordeelde of geïnteresseerde getuigen in het algemeen mogen ermee spotten als ze dat willen, de feiten zijn onweerlegbaar ...

Toen we in mei 1882 in Madras waren, werd ons verteld dat een geleerde Tamil, een pandit in het bekende Presidency College, een privé gesprek met ons wilde hebben. Dit gesprek vond plaats in aanwezigheid van de heer Singaravelu, voorzitter van de Krishna Theosophical Society, en van een andere betrouwbare theosoof, de heer C. Aravamudu Ayangar, een Sanskrietkenner, uit Nellore. Wij hebben niet de vrijheid om hier alle vragen te vermelden die ons door de vragensteller gesteld werden en evenmin om bepaalde andere feiten naar buiten te

bringen die onze herhaalde verklaringen nog sterker ondersteunen dat 1. onze Society gesticht was op grond van de rechtstreekse suggestie van Indiase en Tibetaanse adepten; en dat 2. wij, door naar dit land te komen, slechts hun wensen gehoorzaamden. Maar wij laten het aan onze vrienden over om hun eigen conclusies uit alle feiten te trekken.'

'Wij werden naar Adyar gereden en bij de eerste aanblik wist ik dat ons toekomstige thuis gevonden was.'

Ofschoon de Society snel groeide met de komst van de stichters naar India, waren zij aan het zoeken naar een geschikt hoofdkwartier. In *Oude Dagboekbladen* (deel twee) legt kolonel Olcott uit: *'Bij mijn reizen door India en Ceylon was ik bezig geweest om plaatsen, mensen en klimaatomstandigheden te onderzoeken met het oog op het selecteren van de beste plaats voor een permanent hoofdkwartier voor de Society. Ons waren op Ceylon ruimhartig huizen, vrij van huur; aangeboden en inderdaad, het eiland bood een charmante aanblik voor iemand die een Aziatisch thuis zocht; maar verscheidene overwegingen, zoals de geïsoleerde ligging ten opzichte van India, de portokosten ... waren belangrijker dan de schoonheid ervan en leidde ons tot een voorkeur voor India. Tot dan toe was ons echter geen goed stuk grond aangeboden en wij hadden geen definitieve plannen gemaakt. Op 31 mei 1882 werd ons tweeën echter door de zonen van rechter Muttuswamy gesmeekt om eens te gaan kijken naar een perceel dat goedkoop te krijgen was. Wij werden naar Adyar gereden en bij de eerste aanblik wist ik dat ons toekomstige thuis gevonden was.'*

De mensen praten gemakkelijk over Madras als 'het achterlijk administratieve orgaan' en als de plek waar het ondraaglijk heet is. Maar een feit is dat ik er wat betreft het klimaat de voorkeur aan geef boven de andere, en wat betreft de Sanskriet literatuur en de Arische filosofie is het de meest verlichte van de Indiase administratieve organen; er zijn meer geleerde pandits in de dorpen en de ontwikkelde klasse is als geheel minder verpest door westers onderwijs. In Bengalen en Bombay zijn er meer literateurs van de klasse van Telang en Bhandarkar. Ik kan mij er echter geen één herinneren die de gelijke is van T. Subba Row van Madras, qua schitterende genialiteit met betrekking tot het begrijpen van de geest van de aloude wijsheid. Het feit dat hij zich in Madras bevindt, was één van de redenen dat wij onze zinnen gezet hadden op dat administratieve orgaan in die stad voor onze officiële standplaats. Ofschoon hij overleden is, hebben wij nooit spijt gehad van onze keuze, want Adyar is een soort paradijs.'

'Wij hebben nooit spijt gehad van onze keuze, want Adyar is een soort paradijs.'

Om kolonel Olcott's verwijzing naar Subba Row naar behoren op waarde te kunnen schatten, kan het nuttig zijn de volgende twee passages te vermelden uit *De Mahatma Brieven* aan A.P. Sinnett: 'Deze Subba Row zal u [Sinnett] helpen dit te leren, hoewel zijn woorden – omdat hij een ingewijde Brahmaan is en zich houdt aan de Brahmaanse esoterische leer – zullen verschillen van die van de "Arhat-Boeddhistische" terminologie.' (chronologisch brief 60 – ML 76, Nederlands blz. 418). 'Upasika (mevr. B.) en Subba Row, hoewel leer-

lingen van dezelfde Meester, hebben niet dezelfde Filosofie bestudeerd – de een is Boeddhist en de ander een Adwaiti.' (chronologisch brief 120, ML 85, chronologisch 120, Nederlands blz. 444). De aanwezigheid van deze ingewijde chela in Madras was dus van enorm belang bij de beslissing van de stichters om het TS hoofdkwartier daar te vestigen. Het verduidelijkte ook het karakter van Adyar als centrum voor het werk van de Meesters. In een brief van HPB aan haar tante Nadyezhda A. de Fadeyev (gepubliceerd in *The Path* van september 1895), beschreef zij de prachtige stilte die één van de blijvende aspecten is van Adyar als spiritueel centrum: 'Het is hier gewoon heerlijk! Wat een lucht hebben we hier, wat een nachten! En wat een zalige stilte! Geen stadslawaai meer en geen geschreeuw van de straat. Ik zit hier rustig te schrijven, en zo nu en dan kijk ik uit over de oceaan die helemaal schittert als iets levends – echt waar. Vaak heb ik de indruk dat de zee ademt, of dat zij boos is, wanneer zij brult en stuiptrekt in woede ... Maar wanneer zij kalm is en strelend kan er niets ter wereld zo boeiend zijn als haar schoonheid, vooral op een maanverlichte nacht. Tegen de diepblauwe lucht lijkt de maan hier twee keer zo groot en tien keer zo helder als jullie Europese parelmoeren bal.'

Dit was de gewichtige start van Adyar als het tehuis van de Theosophical Society. Het was niet alleen het thuis van de stichters; het was en is nog steeds het hart van het wereldwijde theosofische werk waaraan door hen werd begonnen. Tijdens het voorzitterschap van Annie Besant werd het perceel uitgebreid tot het prachtige terrein dat het nu is. Vele generaties van toegewijde werkers hebben hier gediend en hun toewijding, devotie en

diepe altruïstische engagement met de theosofie heeft beslist bijgedragen om Adyar tot het 'vlammende centrum' te maken dat het thans is.

De schoonheid van Adyar is inderdaad onvergelijkelijk en zij oefent een diepe invloed uit op het bewustzijn van hen die het bezoeken of er verblijven, soms zelfs op hen die er maar heel kort zijn. Toen de schrijver er werkte, kreeg hij de gelegenheid nogal kort kennis te maken met een zakenman uit het buitenland die een kort bezoek bracht aan Madras. Hij kwam naar Adyar en zijn ervaringen daar brachten hem tot de volgende uitspraak: *'Het is jammer dat ik zo snel weer weg moet. Dit is een merkwaardige plaats. Er is hier iets heiligs.'* Natuurlijk was dit de ervaring van vele, vele anderen. Misschien is het niet moeilijk te begrijpen dat honderdeenentwintig jaren van onafgebroken werk voor de spirituele regeneratie van de mensheid in Adyar een heel speciale en diepe atmosfeer hebben geschapen. Annie Besant formuleerde dit besef op een prachtige manier toen zij schreef: *'Werk voor Adyar, het tehuis van de Meesters'*. Op deze manier is Adyar precies het hart van de Theosophical Society, dat die krachtige en verheffende invloeden uitstraalt naar ieder theosofisch centrum ter wereld, alsook naar de hele planeet.

Daarom hebben diegenen die van tijd tot tijd zeggen of impliceren dat het internationaal hoofdkwartier van de TS elders zou moeten liggen, klaarblijkelijk geen gefundeerde mening over het onderwerp. Soms wordt als één van de redenen voor zo'n verandering opgegeven het gebrek aan veiligheid en efficiëntie dat men waarneemt in India. Laten we dit punt eens onderzoeken. De aanvallen op New York op 11 september 2001 hebben

duidelijk gemaakt dat absolute veiligheid een mythe is, want als terroristen een aanval konden uitvoeren op het hart van de natie met de krachtigste militaire macht op aarde zoals ze nu gedaan hebben, konden zij dat ook overal elders ter wereld. Bovendien is de Theosophical Society geen zakelijk bedrijf dat erop uit is enige gegeven

'Werk voor Adyar, het tehuis van de Meesters'. Op deze manier is Adyar precies het hart van de Theosophical Society, dat die krachtige en verheffende invloeden uitstraalt naar ieder theosofisch centrum ter wereld, alsook naar de hele planeet.

markt te domineren. Zij wordt niet geleid door wereldlijke waarden en dat is ook nooit zo geweest. De vrede, rust, harmonie en onbeschrijflijke schoonheid van Adyar is, op zichzelf, een enorme bijdrage aan de wereld, want daardoor gieten de Groten voortdurend hun regenererende zegeningen uit. Wat efficiëntie betreft, in Adyar wordt het voorbeeld door onze internationale presidente zelf gegeven, want zij werkt zeven dagen per week, is onafgebroken op reis om de centra van de TS wereldwijd te bezoeken en er lezingen te geven, handelt een grote hoeveelheid correspondentie af en is verantwoordelijk voor alle activiteiten op het centrum. Bovendien is Adyar bijgebleven in de nieuwe technologieën en alle belangrijke kantoren zijn voorzien van elektronische communicatiemiddelen, het centrum heeft een informatieve website en de Theosophical Publishing House heeft een online

boekencatalogus. Er is voortdurend vraag naar de titels in druk.

Er is een speciale uitdaging voor het individuele lid die het unieke voorrecht heeft om in Adyar te werken en te dienen. In tegenstelling tot wat men over het algemeen denkt is een echt spiritueel centrum niet bedoeld voor mensen om 'een fijne tijd' te hebben, 'berichten van goeroes' te ontvangen, 'vermogens' te ontwikkelen of dat soort dingen. De kracht van een waarlijk spiritueel centrum helpt diegenen die oprecht zijn om in het individu het proces van zelfconfrontatie te versnellen. Hierbij brengt het alle tot dan toe verborgen capaciteiten, neigingen, misvattingen en ondeugden, alsook spirituele aspiratie, goedheid en enige andere morele karaktertrekken die latent in hem of haar aanwezig waren, aan de oppervlakte van het bewuste denkvermogen. Dit resulteert in een heel efficiënt en aanhoudend onderwijskundig proces, waarbij de persoon geholpen wordt om

een stevige fundering te leggen onder het pad naar zelfkennis. Alleen als men zich bewust is van het zelf, kan men de krachten van wijsheid en mededogen behulpzaam zijn bij hun werk om het menselijk bestaan te bevrijden van de illusie van afgescheidenheid.

Het is een bijzonder groot voorrecht en heel eervol om Adyar aan het hoofd en in het hart te hebben van de Theosophical Society. Het feit dat vele, vele leden over de gehele wereld zich Adyar herinneren en Adyar steunen op iedere mogelijke manier is een welsprekende getuigenis van het levende en sterke spirituele erfgoed van Adyar. Moge Adyar steeds sterker worden en mogen die TS leden die daartoe bereid zijn zich aanbieden om erheen te gaan en de beste jaren van hun leven wijden aan waar Adyar voor staat – de spirituele regeneratie van de mensheid.

Uit: *The Theosophist*, mei 2004
Vertaling: A.M.I.

We ontdekken iets van het wonder
dat de mens is
wanneer we van hem houden.

C. Jinarâjadâsa

Kosmische evolutie

In zeven stanza's, vertaald uit het Boek van Dzyan

STANZA VI

1. DOOR DE KRACHT VAN DE MOEDER VAN GENADE EN KENNIS – KWAN-YIN – HET 'DRIEVOUD' VAN KWAN-SHAI-YIN, DAT WOONT IN KWAN-YIN-TIEN, DOET FOHAT, DE ADEM VAN HUN NAGESLACHT, DE ZOON VAN DE ZONEN, NADAT DEZE UIT DE DIEPSTE AFGROND DE SCHIJNVORM HAD OPGEROEPEN VAN SIEN-TCHANG EN DE ZEVEN ELEMENTEN, HET VOLGENDE:

2. DE SNELLE EN STRALENDE BRENGT DE ZEVEN LAYA-CENTRA VOORT, WAAROVER NIEMAND DE OVERHAND ZAL HEBBEN TOT DE GROTE DAG 'WEES MET ONS' EN HIJ GRONDVEST HET HEELAL OP DEZE EEUWIGE FUNDAMENTEN, TERWIJL HIJ TSIEN-TCHAN OMRINGT MET DE ELEMENTAIRE KIEMEN.

3. VAN DE ZEVEN – EERST ÉÉN GEMANIFESTEERD, ZES VERBORGEN; TWEE GEMANIFESTEERD, VIJF VERBORGEN; DRIE GEMANIFESTEERD, VIER VERBORGEN; VIER VOORTGEBRACHT, DRIE VERSCHOLEN; VIER EN EEN TSAN ONTHULD, TWEE EN EEN HALF VERBORGEN; ZES NOG TE MANIFESTEREN, ÉÉN TER ZIJDE GELEGD. TENSLOTTE ZEVEN WENTELENDE KLEINE WIELEN, WAARVAN HET ENE HET ANDERE GEBOREN DOET WORDEN.

4. HIJ BOUWT ZE, NAAR HET VOORBEELD VAN OUDERE WIELEN EN PLAATST HEN OP DE ONVERGANKELIJKE CENTRA.

HOE BOUWT FOHAT ZE? HIJ VERZAMELT HET VURIGE STOF. HIJ MAAKT BALLEN VAN VUUR, SCHIET ER DOORHEEN EN ER OMHEEN, TERWIJL HIJ ZE VAN LEVEN DOORDRINGT EN BRENGT ZE DAN IN BEWEGING, SOMMIGE NAAR DE ENE KANT, ANDERE NAAR DE ANDERE KANT. ZIJ ZIJN KOUD, HIJ MAAKT ZE HEET. ZIJ ZIJN DROOG, HIJ MAAKT ZE VOCHTIG. ZIJ STRALEN, HIJ WAAIT ZE KOELTE TOE EN VERKOELT ZE. ZO WERKT FOHAT VAN DE ENE SCHEMERING TOT DE ANDERE, ZEVEN EEUWIGHEDEN LANG.

5. BIJ DE VIERDE WORDT DE ZONEN GEZEGD HUN BEELTENIS TE SCHEPPEN. ÉÉN DERDE WEIGERT, TWEE GEHOORZAMEN.

DE VLOEK WORDT UITGESPROKEN; ZIJ ZULLEN WORDEN GEBOREN IN HET VIERDE, LIJDEN, EN LIJDEN VEROORZAKEN; DIT IS DE EERSTE OORLOG.

6. DE OUDERE WIELEN DRAAIDEN OMLAAG EN OMHOOG. . . . HET BROEDSEL VAN DE MOEDER VULDE HET GEHEEL. ER WERDEN VELDSLAGEN GELEVERD TUSSEN DE SCHEPPERS EN DE Vernietigers EN VELDSLAGEN OM DE RUIMTE; HET ZAAD VERSCHEEN EN VERSCHEEN VOORTDUREND OPNIEUW.

7. MAAK UW BEREKENINGEN, LANOO, WANNEER GIJ DE JUISTE OUDERDOM VAN UW KLEINE WIEL ZOULD WILLEN KENNEN. ZIJN VIERDE SPAAK IS ONZE MOEDER. REIK NAAR DE VIERDE ‘VRUCHT’ VAN HET VIERDE PAD VAN KENNIS DAT LEIDT TOT NIRVANA EN GIJ ZULT BEGRIJPEN, WANT GIJ ZULT ZIEN

(Uit H.P. Blavatsky, *De Geheime Leer*, deel I,
Het ontstaan van de kosmos,
Theosophical University Press)

W i e w a r e n . . .

De Boissevains

Enkele leden van de familie Boissevain kregen voor de theosofie een bijzondere betekenis, doordat zij hun landgoed ter beschikking stelden voor theosofisch werk.

Op het landgoed Drafna was een theosofische school gevestigd. Het landhuis 'De Duinen', later het 'Grote Huis' en tegenwoordig 'St.-Michael's House' geheten, werd met het omringende landgoed door Mary van Eeghen-Boissevain geschonken aan A. Besant. Op dit terrein is het Internationaal Theosofisch Centrum gevestigd.

De Nederlandse Boissevains stammen uit een geslacht van gevluchte Hugenoten (Franse protestanten, aanhangers van Calvijn).

Charles Boissevain 1842-1927:

De moeder van Charles Boissevain, Maria Heukelom, was de dochter van een bekend bankier. Zijn vader was een rijke reder die onder meer bewondering oogstte toen hij in 1832 tijdens de cholera-epidemie niet naar het veilige platteland vertrok, maar in Amsterdam bleef om de zieken te helpen. Hiervoor kreeg hij een ere-medaille van de stad Amsterdam. In zijn ouderlijk huis ontmoette Charles hoogstaande mannen op het gebied van de kunst en de letteren. Vanaf 23-jarige leeftijd schreef hij artikelen in het toonaangevende *Algemeen Handelsblad*. Hij werd buitenlands correspondent en ontmoette de Ierse Emily Mac Donnel met wie hij later trouwde. Hij voerde onder meer polemieken met de gereformeerde politicus Abraham Kuyper en steunde

de Zuid-Afrikaanse Boeren in hun opstand tegen de Engelsen. In 1898 interviewde hij als eerste Nederlander Emil Zola (beroemd door zijn open brief *J'Accuse* waarin hij partij koos voor de joodse kapitein Alfred Dreyfus die ten onrechte van spionage werd beschuldigd). Charles Boissevain is tot 1908 bij het *Algemeen Handelsblad* gebleven, een aanzienlijke tijd als hoofdredacteur. Aanvankelijk woonde hij met zijn vrouw en elf kinderen in Amsterdam aan de Herengracht 332, maar in 1896, op 54-jarige leeftijd, kocht hij het landgoed 'Drafna' in Naarden. Vanaf die tijd ging het gezin daar wonen. Het leven hier met kinderen en kleinkinderen, te midden van de fraaie natuur, werd op latere leeftijd het belangrijkste in zijn leven.

Mary van Eeghen- Boissevain (1869-1959):

Mary, de oudste dochter van Charles Boissevain, trouwde met de bankier Cornelis van Eeghen. Deze liet architect Theo Rueter een landhuis ontwerpen tussen de Valkeveenselaan en de Meentweg in Naarden, 'De Duinen', dat werd gebouwd in 1912. Foto's uit die tijd tonen inderdaad een duinlandschap op die plek! Na haar scheiding in 1921 ging 'Mevrouw Mary' permanent in 'De Duinen' wonen. In de twintiger jaren werd zij lid van de Theosophical Society en trad

W i e w a r e n . . .

zij toe tot de Vrij-Katholieke Kerk (VKK). Omstreeks 1922 verbleef de Indiase schrijver, dichter, componist en sociaal hervormer Rabindranath Tagore in 'De Duinen' en hij nodigde 'Mevrouw Mary' uit om naar India te komen. Zij nam de uitnodiging aan en verbleef geruime tijd in Shanti Niketan, het hoofdkwartier van Tagore. Haar eigen landgoed had zij te koop aangeboden. Op een avond in de Himalaya's kwam een grote geestelijke verrukking over haar, terwijl een stem sprak: *'Do not sell your estate, it is destined for a great spiritual work'* (verkoop uw buitenplaats niet, het is bestemd voor een groot spiritueel werk). Zij telegrafeerde naar Nederland dat het landgoed niet verkocht mocht worden en betrok 'De Duinen' weer, na haar terugkeer.

Toen bisschop James Ingall Wedgwood van de VKK in Nederland een plek zocht waar jongeren getraind zou-

den kunnen worden in ceremonieel werk, bood ze hem de mogelijkheid om op haar terrein een dergelijke opleiding te realiseren. In 1924 werd er een kleine kapel gebouwd die werd opgedragen aan St. Michaël en alle Engelen.

In de loop der tijd bood 'Mevrouw Mary' haar landgoed twee keer aan Wedgwood aan, maar deze weigerde het te aanvaarden, met de woorden: *'There is a greater end in view'* (er ligt een groter doel in het verschiet).

Toen Annie Besant op 25-07-1925 (plaatselijke tijd 13.42 uur) bij 'Mevrouw Mary' in 'De Duinen' op bezoek was, bood deze haar het gehele landgoed aan *'als een gave aan de Grote Hiërarchie der Meesters'*. Dr. Besant antwoordde met een plechtig gebaar: *'In Hun allerheiligste naam neem ik dit aan'*. Op 11-09-1925 werden er handtekeningen gezet om dit te bekrachtigen (13.20 uur plaatselijke tijd). Er werd een bestuur gevormd en voor het beheer van de bezittingen werd de 'Stichting St. Michaël van het Internationaal Theosofisch Centrum' opgericht. De naam van het huis veranderde in 'Vasanta House' (vasanta is een Sanskriet woord dat 'voorjaar' betekent, vernieuwing die komt met het voorjaar. Daarnaast kennen wij de naam 'Vasanta' als een

verwijzing naar de naam 'Besant', zoals in 'Vasanta Press').*

Het Internationaal Theosofisch Centrum is één van de vier centra die de Theosophical Society voor internationale contacten in diverse delen van de wereld heeft. De andere drie centra zijn in Adyar (India), Krotone (Californië) en Sydney (Australië).

Op 15 augustus 1928 werd er een grotere kerk op het terrein in gebruik genomen, die echter 10 dagen later afbrandde, na blikseminslag. Er werd besloten om in Camberley (Engeland) een nieuw centrum op te richten. Om hiervoor kapitaal te vergaren zou het landgoed in Naarden verkocht moeten worden. 'Mevrouw Mary' kocht het landgoed, dat eerder al haar eigendom was, aan en hield het bestemd voor het Internationaal Theosofisch Centrum. Zo maakte ze niet alleen het Camberley Centre in Engeland mogelijk, maar redde tevens het ITC in Naarden! Later zorgde dr. Arundale (internationaal president van de TS van 1934 tot 1945) ervoor dat 'Mevrouw Mary' het geld terugkreeg dat ze voor het Camberley Centre beschikbaar had gesteld.

Mevrouw Van Eeghen bleef dichtbij het centrum wonen in een huis dat zij voor zichzelf aan de Meentweg liet bouwen. Zij wijdde zich de rest van haar leven aan het

W i e w a r e n . . .

werk van het centrum. De laatste zeven jaar voor haar dood woonde zij in het 'theosofisch gezin' in St. Michaels House (eerst dus 'De Duinen', daarna 'Vasanta House' genoemd). De laatste persoon van 'buiten' die haar bezocht was Sri Ram (internationaal president van de TS van 1953 tot 1973). Mary van Eeghen-Boissevain overleed in 1959 en werd gecremeerd op 'Westerveld' in Driehuis.

J.W. Boissevain (1874-1959): Een andere 'Boissevain' die voor de vereniging heel belangrijk is geweest was dr. J.W. Boissevain. In 1899 stichtte hij, toen hij nog student was, het 'Amsterdams Studenten Centrum', een studentenvereniging voor leden van de Theosophische Vereeniging, Nederlandsche Afdeling (TVNA, nu TVN) en werd daar voorzitter van. In 1903 en 1904 was hij werkzaam in de bibliotheek te Adyar (India) waar hij een Indiaas toneelstuk vertaalde, de *Prabodha Chandrodya*, waarop hij in 1905 in Nederland bij professor Speyer promoveerde. In 1903 verscheen zijn vertaling van de *Bhagavad Gita*, een vertaling die ook tegenwoordig nog wordt gebruikt. In 1918 verscheen zijn vertaling van de *Yoga Sutra's van Patanjali*. In onze bibliotheek in de Tolstraat zijn de volgende titels van J.W. Boissevain vermeld: *Over de guna's Ciwis-Wishnus-Brahma: de Indische drie-*

eenheid; Bhagavad Gita; Inleiding tot de theosofie; Over het Hindoese volk; Theosophie: wat iedereen er van weten moet; Uit een vreemde wonder wereld; Yoga Soetra's door Patanjali, leerspreuken der eenheidsstreving; Voor vijftig jaren.

Noot:

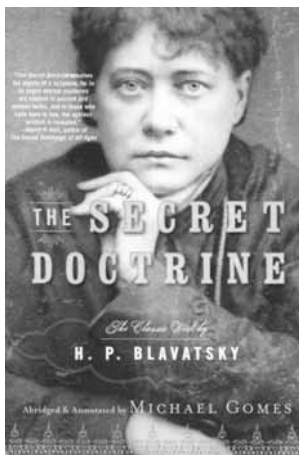
* Vanaf 1925 waren er veel activiteiten op het centrum: er werd een loge van de Theosophical Society gevormd; er werd een door architect L. van der Vlugt ontworpen Montessorischool voor jonge kinderen opgestart (zie ook A. Hoedemaker in *Theosofia* 4 van 2006: *De Montessori-kleuterschool op het terrein van het ITC*); er kwam een gemengde vrijmetselaarsloge; een afdeling van de Orde van de Ster; de Tafelronde; de Jong-Theosofen; een genezingsgroep; de wereldliga van Motherhood en andere activiteiten. Aan het begin van de Tweede Wereldoorlog werd de naam

van het 'Grote Huis' veranderd in 'Huize St. Michaël' om het centrum een kerkelijk centrum te doen lijken en zodoende het landgoed te beschermen tegen de bezetters. Na de oorlog is een en ander teruggedraaid, maar toen is vergeten de naam 'Vasanta House' weer terug te geven aan het hoofgebouw. De kerkelijk aandoende naam 'St. Michael's House' die nu voor het 'Grote Huis' van het Internationaal Theosofisch Centrum wordt gebruikt, is dus een overblijfsel van de bezetting van Nederland gedurende de Tweede Wereldoorlog en is NIET de oorspronkelijke naam. Theosofie staat boven elke kerkelijke organisatie, aldus Rob van Vloten die vindt dat het blad *St. Michaels News* dus beter *ITC News of ITC Newsletter* zou kunnen heten...

Samengesteld door
Els R

Bronnen:

- Ruud Jansen in '... , een kern van broederschap'
- H. Schaftenaar, in *De Omroeper*, jaargang 17, nummer 3
- *Theosofia* mei 1959: in memoriam J.W. Boissevain
- *Theosofia* september 1959: In memoriam mevrouw M. van Eeghen-Boissevain, Stichtster van St. Michael's Centrum
- Notities van Rob van Vloten, bewoner ITC

The Secret Doctrine, The Classic Work by H.P. Blavatsky. Abridged & annotated by Michael Gomes. Tarcher Penguin USA, 2009. €€€€€€

Op de kaft van deze verkorte uitgave van H.P. Blavatsky's *De Geheime Leer* door Michael Gomes, vinden we de volgende uitspraak van Manley Hall: **'De Geheime Leer neemt de waardigheid van een heilig geschrift aan omdat eeuwige mysteriën worden gekleed in oude klassieke en in moderne termen, en voor hen die ogen hebben om te zien wordt de eeuwige wijsheid onthuld.'**

In zijn 'Editor's Introduction' noemt Gomes *De Geheime Leer* een monument van moderne esoterie. Hij bespreekt de oorsprong, de geschiedenis en de draagwijdte van het boek.

De Stanza's van Dzyan waarop de essentie van *De Geheime Leer* is gebaseerd

worden vergeleken met de scheppingshymne uit *Rig Veda X* en met *Savitri Canto I* van Sri Auribindo. Er komt een beeld tevoorschijn van het hele bijzondere proces dat door H.P. Blavatsky als volgt wordt verwoord: *'Esoterische filosofen gaven aan dat alles in de natuur slechts een materialisatie is van geest. De eeuwige Eerste Oorzaak is latente geest, zeiden zij, en materie in aanvang. Geest verwekt kracht en kracht verwekt materie; en zo manifesteert de latente godheid zichzelf als een creatieve energie.'*

De zeven sleutels tot interpretatie van de Stanza's worden door Gomes gegeven als functionerend op diverse gebieden: fysiologisch, psychologisch, geologisch, theologisch, geometrisch, astronomisch en spiritueel. Hij gaat diep in op het hele verloop dat in de Stanza's en in het originele commentaar wordt aangegeven en zo geeft zijn inleiding een buitengewone eerste inblik in de strekking van *De Geheime Leer*. Gomes schrijft dat de Stanza's die ontstonden als een meditatieproces van generaties van zieners, zelf een kracht uitstralen. Hij spreekt van de 'Hymne van de Monade', daar het hele proces van emanatie dat zich manifesteert in universa, zonnestelsels en werelden culmineert in de ontwikkeling van de mensheid. Michael Gomes schrijft: *'Hetzelfde systeem gebruikend als dat van het*

hermetische axioma: "zo boven, zo beneden" tonen de Stanza's de parallel lopende ontwikkeling van de mensheid en de kosmos. De monade, de goddelijke vonk, bereikt na het bezielen van verschillende vormen het menselijke stadium en door de ontwikkeling van het denkvermogen ontstaat de mogelijkheid die ervaring zin te geven. Door zelfontdekte en toegepaste middelen rijst de mensheid boven de vorm uit en kan zijn plaats innemen als medewerker in het creatieve proces.'

Er wordt een korte biografie van H.P. Blavatsky aan de inleiding toegevoegd en er wordt uitgelegd hoe H.P. Blavatsky toegang kreeg tot al deze informatie. Daarbij komt haar leraar aan de orde en haar reizen naar Tibet, Ladakh en Kashmir.

Waarom werden de twee delen van *De Geheime Leer* door Michael Gomes ingekort tot een zeer handzame, leesbare editie? De originele uitgave en de reeds verschenen verkorte edities blijken ingewikkelde tekstboeken te zijn en het vraagt veel van de bestudeerder om tot de essentie van de Stanza's door te kunnen dringen. Gomes wilde komen tot een leesbaar overzicht van de voornaamste onderwerpen die behandeld worden in de originele 1500 pagina's.

Isis Ontsluierd en *De Geheime Leer* lopen over van aanhalingen van andere schrijvers, meer dan 1000 in elk

Boek & periodiek

boek. Door die te verwijderen werd de essentie meer naar voren geschoven. Ook de hoofdstukken over de negentiende-eeuwse wetenschap werden weggelaten om de nadruk te leggen op de tijdloze visie van de Stanza's. Zij hebben een beelden-oproepende kracht van zichzelf.

De tekst van H.P. Blavatsky is ook in de commentaren volledig intact gelaten. Gomes legt dat uit in het hoofdstuk: 'A note on the Text'.

H.P. Blavatsky zegt dat het boek van Dzyan het eerste deel is van de Commentaren op de zeven geheime folios van *Kiu-te* (*Gyud-sde*). De exoterische delen van *Gyud-sde*, ofwel tantra, kunnen in elk Gelugpa-klooster gevonden worden. Maar de Commentaren die deel uitmaken van de esoterische leringen, worden apart gehouden onder toezicht van de Panchen Lama van Tibet. Mme Blavatsky kwam in aanraking met deze leringen tijdens haar verblijf in 1868 bij haar leraar in wat toen bekend stond als 'Little Tibet' en nu als Ladakh.

Al meer dan een eeuw wordt *De Geheime Leer* benaderd als een studieboek.

De inhoud is meerdere malen geanalyseerd en gecatalogiseerd. Al in *Isis Ontsluierd* en later in de *Bowen Brochure* stelt Mme Blavatsky voor om eerst uit te gaan van het universele hele beeld. Zie eerst het hele beeld, begrijp de context en maak je dan pas zorgen over de details, want daar ligt het gevaar van interpretatie. Als je de diepste geheimen van de Natuur wilt onderzoeken moet je de nauwe begrenzing van het verstand transcenderen en je bewustzijn overbrengen naar de noumenale gebieden en de sfeer van de oorspronkelijke oorzaken. Om dat te bereiken moet je sluimerende vermogens ontwikkelen.

Gomes schrijft dat hij dat in gedachten had toen hij het commentaar selecteerde en aan de Stanza's toevoegde om sommige begrippen en uitdrukkingen te verhelderen en de lezer zo min mogelijk af te leiden. De Stanza's krijgen dan meer een centrale rol en geven de gelegenheid de scheppingsmythe te ondergaan als een flits in de eeuwigheid.

De hoofdstukken over de functie van symbolische voorstellingen geven de sleutels tot de gecodeerde mys-

terietaal van de ingewijden die in de Stanza's wordt gebruikt.

Door het gebruik van vele bronnen wordt de techniek van 'hetzelfde gaan zien op verschillende manieren' geïllustreerd. Als Gomes daar wat aan toevoegt staat het tussen haakjes. In de Index van dit boek wordt de vocabulaire van Mme Blavatsky, die soms termen uit verschillende talen voor dezelfde begrippen gebruikt, nader uitgelegd.

Michael Gomes verwijst hen die meer willen weten naar de oorspronkelijke uitgave van *De Geheime Leer* uit 1888.

Voor een eerste kennismaking met *De Geheime Leer* is deze verkorte uitgave een uitkomst.

Het geeft een direct inzicht in het evolutionaire verloop van de Stanza's.

De 'kenners en bestudeerders' van *De Geheime Leer* zien eerst de essenties van de Stanza's en kunnen daarna ingaan op de uitgebreide tekst daaromheen, in de originele uitgave van 1888 en in de vertalingen van die uitgave.

FvI

Mini-symposia 'Filosofie en Spiritualiteit' aan de Universiteit Leiden

Prof. dr. Hans Gerding, werkzaam voor de bijzondere leerstoel 'Metafysica in de geest van de theosofie' van de Stichting Proklos, gevestigd aan het Instituut voor Wijsbegeerte aan de Faculteit der Geesteswetenschappen van de Universiteit Leiden, is mede-organisator van een reeks mini-symposia die vier keer per academisch jaar wordt georganiseerd. De mini-symposia staan ook open voor belangstellende theosofen en zijn gratis. Onder de noemer 'Filosofie en Spiritualiteit' komen diverse thema's aan bod.

De mini-symposia worden aangekondigd via e-mail. Wie deze email-aankondigingen wil ontvangen, kan zich op de lijst laten plaatsen door dr. Rico Sneller een email te sturen: H.W.Sneller@religion.leidenuniv.nl

Het eerstvolgende mini-symposium is op vrijdag 18 december 2009. Plaats wordt nader bekend gemaakt. Thema: Hoe manifesteert de dood zich in het leven? Met dr. Victor Kal (Rosenzweig over dood en wedergeboorte); dr. Gerard Visser (Kierkegaard/ Heidegger); dr. Hein van Dongen (Bergson, Marcel) en ds. dr. Edith Plantier (levenseinde in pastoraal perspectief)

Agenda Nederland

december 2009

12 Amsterdam, nationale studiegroep *De Mahatma Brieven*

november 2009

14 en 15 najaarsweekend TVN, De zichtbare en onzichtbare mens, in Naarden

januari 2010

9 Amsterdam, nationale studiegroep *De Geheime Leer*

februari 2010

13 Amsterdam, nationale studiegroep *De Mahatma Brieven*

maart 2010

20 en 21 weekend met Arie Bos en Hans Gerding, in Naarden

april 2010

17 voorjaarsdag TVN

De nationale studiegroepen vinden plaats in de Tolstraat te Amsterdam.

Voor nadere inlichtingen over alle genoemde activiteiten kunt u contact opnemen met de T.V.N.: 020-6765672. Zie ook www.theosofie.nl.

Agenda buitenland

november en december

30-11 tot 11-12 Human Evolution and Spirituality, met prof. C.A. Shinde, in Adyar (India)

januari en februari 2010

5-1 tot 4-2 Theosophy and its Practical Implications, met Colin Price, in Adyar (India)

Zie ook www.ts-adyar.org/school.html

juli 2010

Rectificatie:

10-15 wereldcongres TS Universal Brotherhood without Distinctions- Road to Awareness, in Rome

Wist u dat in de Tolstraat 154 te Amsterdam niet alleen het hoofdkantoor van de TVN is gevestigd, maar ook de 'theosofische boekhandel Adyar' en de 'theosofische bibliotheek' met een unieke collectie theosofische, religieuze en esoterische literatuur?

V e r e n i g i n g s n i e u w s

Agenda loges en centra

Voor nadere inlichtingen kunt u contact opnemen met de betreffende loges/centra (zie adressenpagina).

december 2009

Amersfoort

- 7 Meditatieve avond
- 14 Lichtfeest, voor leden

Amsterdam

- 12 Waar is De Sleutel... goed voor?, lezing, Loes Moreno Benseny
- 15 De Yoga Sutra's van Patanjali, studieavond

Arnhem

- 7 Mystagogie, lezing, Petra Galama
- 14 De Geheime Leer, studiegroep, Ineke Vrolijk
- 20 Kerstviering, voor leden

Assen

- 11 Lichtfeest

Den Haag

- 7 Door dood naar wedergeboorte, lezing met film *What happens when we die?*, Tom Krijgsman
- 5 De Stem van de Stilte, studieavond, Ronald Engelse
- 12 Meditatiediagram van Blavatsky, inleiding met meditatie, Ineke Vrolijk
- 12 De Geheime Leer, cursus, Ineke Vrolijk
- 14 Lichtfeest, voor leden

Groningen

- 14 Lichtfeest, voor leden

Haarlem

- 11 Siva sutra (Taimni), studieavond

Leeuwarden

- 7 Regeneratie van de Mens (Radha Burnier), studiemiddag
- 21 Lichtfeest

Naarden

- 15 Lichtfeest, geleid door Paula Schreurs

Rotterdam

- 1 Orthomoleculaire Geneeskunde, lezing, Ton Voorn
- 8 De Geheime Leer, cursus, Ineke Vrolijk

Utrecht

- 4 Oude wijsheid, modern inzicht (Shirley Nicholson), studieavond
- 18 Lichtfeest

Zuid-Limburg

- 6 Karmische astrologie, workshop, Bastiaan van Wingerden
- 16 Clara Codd, studieavond, Femmie Liezenga

Zwolle Lanoe

- 15 Lichtfeest

Zwolle Loge

- 21 Thema: God als Licht dat zich uitstort, inleiding en studie, Wim van Vledder

januari 2010

Amersfoort

- 11 Een reflectie op Onsterfelijkheid en Reïncarnatie, verdiepingsavond, Jo en Trinetta Stots
- 18 De Geheime Leer, studieavond
- 25 Meditatieve avond

Amsterdam

- 9 Een theosofisch leven, wat houdt dit in?, lezing, Femmie Liezenga

- 26 De Yoga Sutra's van Patanjali, studieavond

Arnhem

- 4 De Geheime Leer, studiegroep, Ineke Vrolijk
- 11 Ledenvergadering
- 18 Kernthema's van de theosofie, cursus, Ronald Engelse
- 25 Bhagavad Gita, cursus, Ineke Vrolijk

Assen

- 18 De Geheime Leer, studieochtend, Dick Prins en Bianca Kicken

Den Haag

- 9 Meditatiediagram van Blavatsky, inleiding met meditatie, Ineke Vrolijk
- 9 De Geheime Leer, cursus, Ineke Vrolijk
- 18 Leven en werk van Annie Besant, lezing, Wim Leys
- 25 Rondom de eeuwige dans: een verkenning van latente vermogens en spiritualiteit, lezing, prof. Hans Gerding

Groningen

- 11 Drie wegen, één pad, studieavond
- 25 Drie wegen, één pad, studieavond

Haarlem

- 8 Siva sutra (Taimni), studieavond

Leeuwarden

- 11 Theosofie; een weldadige bron van inspiratie (Geoffrey Farthing), studiemiddag

Naarden

- 5 Licht op het Pad, studie
- 19 Licht op het Pad, studie
- 26 Programmaoverleg, leden

Wist u dat ... de laatste zeven jaargangen van *Theosofia* integraal op onze website te lezen zijn? Kijk op <http://www.theosofie.nl/tijdschrift/index.htm>.

V e r e n i g i n g s n i e u w s

Rotterdam

- 5 *De Stem van de Stilte*, cursus, Ronald Engelse
- 12 *De Geheime Leer*, cursus, Ineke Vrolijk
- 19 Wie of wat is een "ingewijde" en wat kan een inwijding voor je betekenen?, lezing, Wies Kuiper
- 26 *De Stem van de Stilte*, cursus, Ronald Engelse

Utrecht

- 8 *Oude wijsheid, modern inzicht* (Shirley Nicholson), studiegroep
- 22 Zelfontwikkeling vanuit antroposofisch perspectief, lezing, Michiel Rietveld

Zuid-Limburg

- 7 *De Stem van de Stilte*, studieavond, Ronald Engelse
- 10 Karmische astrologie, workshop, Bastiaan van Wingerden
- 20 *Clara Codd*, studieavond, Femmie Liezenga

Zwolle Lanoe

- 6 *Theosofie: een weldadige bron van inspiratie* van Geoffrey Farthing, studieavond, Wies Kuiper
- 27 *De Geheime Leer*, studieavond, Wies Kuiper

Zwolle Loge

- 17 De kracht die alle leven draagt, inleiding en studie

februari 2010

Amersfoort

- 8 Hoe oude leefpatronen de vrede van het Joodse volk beïnvloeden, verdiepingsavond, Ruud Bartlema

- 15 *De Geheime Leer*, studieavond
- 22 Ledenavond

Amsterdam

- 13 Rapport van de Society for Physical Research en de Coulomb brieven, lezing, Peter Smit
- 23 *De Yoga Sutra's van Patanjali*, studieavond

Arnhem

- 1 *De Geheime Leer*, studiegroep, Ineke Vrolijk
- 8 Het Christusbewustzijn in de mensheid, lezing, Dick Blokker
- 15 Kernthema's van de theosofie, cursus, Ronald Engelse

- 22 *Bhagavad Gita*, cursus, Ineke Vrolijk

Assen

- 22 *De Geheime Leer*, studieochtend, Dick Prins en Bianca Kicken

Den Haag

- 1 Leven in God, Gezondheid en Geluk, lezing, Ab Straatman
- 8 Gespreksavond
- 15 Adyar-dag, voor leden
- 20 Meditatiediagram van Blavatsky, inleiding met meditatie, Ineke Vrolijk
- 20 *De Geheime Leer*, cursus, Ineke Vrolijk

Groningen

- 8 *Drie wegen, één pad*, studieavond
- 22 *Drie wegen, één pad*, studieavond

Haarlem

- 12 *Siva sutra* (Taimni), studieavond

Leeuwarden

- 8 *Bhagavad Gita*, Inleiding door een lid
- 22 Theosofie, studiemiddag

Naarden

- 2 Ledenvergadering
- 16 Adyardag, voor leden

Rotterdam

- 2 De weg tot zelfontdekking, de universele weg, lezing, Augusta van der Werf
- 9 *De Geheime Leer*, cursus, Ineke Vrolijk
- 16 *De Stem van de Stilte*, cursus, Ronald Engelse

Utrecht

- 5 *Oude wijsheid, modern inzicht* (Shirley Nicholson), studiegroep
- 19 Het antwoord ligt in jezelf (perspectief van een vrijmetselaar), lezing, Jan den Ouden

Zuid-Limburg

- 11 *De Stem van de Stilte*, studieavond, Ronald Engelse
- 24 *Clara Codd*, studieavond, Femmie Liezenga

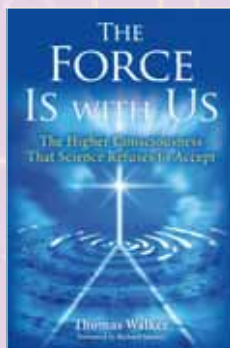
Zwolle Lanoe

- 10 De Levensboom, inleiding, Harry Nijhof
- 24 *De Geheime Leer*, studieavond, Wies Kuiper

Zwolle Loge

- 21 De schoonheid van al wat bestaat, inleiding en studie

U kunt schenkingen doen aan de TVN, aftrekbaar voor uw aangifte inkomstenbelasting. Ook legateren aan de TVN is een mogelijkheid. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de penningmeester van de TVN.

The Force Is with Us

The Higher Consciousness that Science Refuses to Accept
Thomas Walker

Quest Books, 09-2009
ISBN 978 0 8356 0867 1
256 pages, paperback, with notes,
bibliography and index
Price € 15.95

The Force Is with Us: The Higher Consciousness that Science Refuses to Accept is the enthralling journey through Walker's personal paranormal experiences and documented scientific research.

Everyday Dharma

Seven Weeks to Finding the Buddha in You
Lama Willa Miller

Quest Books, 09-2009
ISBN 978 0 8356 0883 1
268 pages, paperback,
with index. Price € 14.95

Everyday Dharma: Seven Weeks to Finding the Buddha in You offers a simple guide to achieving real and lasting personal transformation. This book appeals to any who are open to Buddhism in the broader context, whether one subscribes to a specific religious view or to no view at all. *Dharma*, a Buddhist term for the actions taken to find one's inner-wisdom, is really a universal concept.

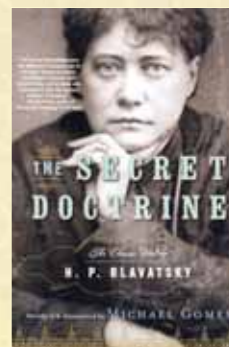
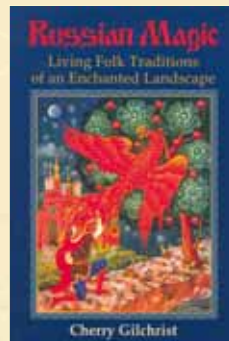

Russian Magic

Living Folk Traditions of an Enchanted Landscape
Cherry Gilchrist

Quest Books, 09-2009
ISBN 978 0 8356 0874 9
192 pages, paperback,
with notes, bibliography
and index. Price € 17.95

Russian Magic: Living Folk Traditions of an Enchanted Landscape is the most vibrant and accessible guide to the folklore of Russia in the English language. It shows for the first time how Russian fairy tales, magical traditions, native wisdom, and folk art are all profoundly inter-related.

The Secret Doctrine

Abridged and Annotated by Michael Gomes
H.P. Blavatsky, Michael Gomes (ed.)

Tarcher/Penguin, 2009
ISBN 978 1 58542708 6
280 pages, paperback
with index
Price € 18.95

Madame Blavatsky's Victorian-era masterpiece is now scaled down to its essentials, providing the most readable, accessible experience ever of one of history's seminal occult works.

Theosofische boekhandel Adyar

Tolstraat 154, 1074 VM Amsterdam
tel. (020) 676 56 72; fax (020) 675 76 57
e-mail: books@theosofie.nl; website: www.theosofie.nl
openingstijden: di. t/m vr. 13.00-17.30,
za. 13.00-17.00 uur
een boekenlijst wordt u
op aanvraag toegestuurd

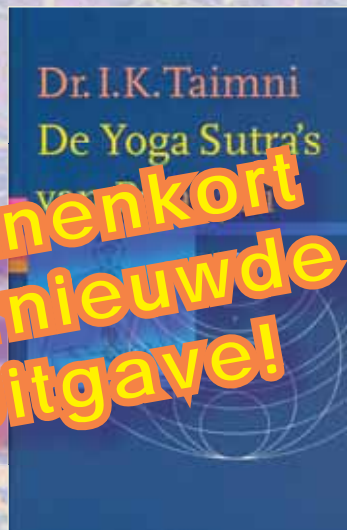
Creatieve Evolutie

Darwinisme en
Intelligent Design
Dr. Amit Goswami

Ankh-Hermes,
ISBN 978 90 2020 348 6
360 blz, paperback
(geïllustreerd) Prijs: € 29,50

De belangrijkste gedachte in
dit boek is het idee van een
scheppend principe achter
de biologische ontwikkeling,
waarbij evolutie met intelligent
design wordt verenigd met neo-
Darwinisme.

**Binnenkort
Vernieuwde
Uitgave!**

De Yoga-Sutra's van Patañjali

Dr. I.K. Taimni

UTVN, 2010 - 6e geheel herziene druk
ISBN 978 90 6175 075 8
516 blz. incl. verklarende woordenlijst
Gebonden. Prijs € 22,50

Het is inmiddels 34 jaar geleden dat
De Yoga-Sutra's van Patañjali voor
het eerst bij ons verscheen. Tot nu toe
hebben vier herdrukken het licht ge-
zien. En er is nog steeds vraag naar
dit meesterlijke, ongeëvenaarde boek.
De binnenkort te verwachten 6e druk
is voorzien van een nieuwe letter die
over de benodigde diakritische tekens
beschikt. Op een aantal plaatsen is de
tekst aangepast aan een wat modernere
taalopvatting. En hier en daar is, waar
noodzakelijk, ook de interpretatie van de
tekst van Taimni aangepast. De pagine-
ring is echter nagenoeg gelijk gebleven
aan de eerdere drukken, zodat deze 6e
druk samen met de oudere drukken
voor studie gebruikt kan worden. Het
zal opnieuw in een mooi jasje
worden gestoken. (RvD, Uitgeverij)
Verwacht: eind januari 2010

Het Grote Boek der Apokriefen Geheime vroegschristelijke teksten Jacob Slavenburg (red.)

Ankh-Hermes,
ISBN 978 90 2020 357 8
1200 blz, gebonden
Prijs € 55,00 (tot 1 januari
2010, daarna € 65,00)

In dit boek zijn alle
'geheime' teksten gebun-
deld. Het is daarmee de
eerste vrijwel com-
plete uitgave van alle
apokriefe geschriften uit
de eerste vier eeuwen in
de Nederlandse taal.

Doeleinden van de Theosofische Vereniging:

**Het vormen van een kern van de
universele broederschap der mensheid
zonder onderscheid van ras, geloof,
geslacht, kaste of huidskleur.**

**Het aanmoedigen
van de vergelijkende studie
van godsdienst, wijsbegeerte
en wetenschap.**

**Het onderzoeken van de
onverklaarde wetten in de natuur
en van de vermogens die in de mens
latent aanwezig zijn.**